

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Vijf jaar Waterwet: van vraag tot antwoord

Nieuwe vragen en antwoorden over de praktijk van de Waterwet

Water. Wegen. Werken. Rijkswaterstaat.

Vijf jaar Waterwet: van vraag tot antwoord

Nieuwe vragen en antwoorden over de praktijk van de Waterwet

Voorwoord

Bij het verschijnen van dit boekje bestaat de Waterwet ongeveer vijf jaar. In die vijf jaar heeft de Helpdesk Water veel ondersteuning kunnen bieden aan de gebruikers van deze wet. Dat hebben we gedaan door;

- het beantwoorden van enkele honderden vragen over de Waterwet;
- uitleg en informatie aan te bieden via www.waterwet.nl en het digitale Handboek Water.

Het digitale Handboek Water maken we samen met collega's van Infomil, provincies en waterschappen. Dit handboek bundelt de waterregelgeving in een praktisch overzicht. Informatie is te vinden via verschillende ingangen:

- uitleg van wet- en regelgeving;
- activiteiten (Wat wil ik doen met water of in water?);
- thematisch.

Een evaluatie van dit digitale Handboek Water heeft uitgewezen dat dit een goed gewaardeerd hulpmiddel is voor alle professionals die zich met waterregelgeving bezighouden.

Voor het uitvoeren van een activiteit kan een melding of het aanvragen van een vergunning nodig zijn. Hiervoor is een website ontwikkeld, www.omgevingsloket.nl. Met deze site kunt u via de vergunningscheck nagaan of u vergunningplichtig, meldingplichtig bent, of dat de activiteit die u wilt uitvoeren onder algemene regels valt.

We werken als team Helpdesk Water met veel plezier aan de ambitie van de Waterwet (meer integraliteit en uniformiteit). Daarnaast hebben we de indruk gekregen dat mensen die zelden iets met de Waterwet moeten doen, zoals vergunningaanvragers, toch goed uit de voeten kunnen met de aangeboden hulpmiddelen.

In dit boekje wordt een deel van het werk van de Helpdesk Water op het gebied van de Waterwet(geving) in beeld gebracht. Het bevat een verzameling van vragen en antwoorden die afkomstig zijn uit onze praktijk als helpdesk. Bij de beantwoording van vragen worden we geholpen door deskundigen van zowel overheidspartijen als daarbuiten.

Voor de toekomst is de Omgevingswet een nieuwe stip op de horizon. De waterregelgeving zal hierin worden ondergebracht. Ook hiervoor willen we graag in de toekomst ondersteuning blijven leveren.

Namens het team Helpdesk Water,
Ricardo van Dijk

Het team van de Helpdesk Water, van links naar rechts: Inge Mol, Koos Doekes, Afke Stein, Bea Vrind, Nynke Westra, Matthijs Winters, Ricardo van Dijk

Inhoudsopgave

1. Inleiding	7
2. Begrippen en reikwijdte Waterwet	11
3. Beheertaken, zorgplichten en samenwerking	21
4. Leggers, projectplannen en gedoogplichten	37
5. Waterbodems onder de Waterwet	51
6. Algemene regels en procedures vergunningverlening	55
7. Grondwater: wet- en regelgeving	77
8. Handhaving en heffingen	93
9. Schadevergoeding, financiering en rechtsbescherming	101
10. Plannen, adviesrecht, GRP en afnameverplichting	107
Bijlagen	113
• Handige websites en literatuur	
• Afkortingen	
• Trefwoordenregister	
• Colofon	

Samenstellers en uitgever zijn zich volledig bewust van hun taak een zo betrouwbaar mogelijke uitgave te verzorgen. Niettemin kunnen zij geen aansprakelijkheid aanvaarden voor onjuistheden die eventueel in deze uitgave voorkomen.

1. Inleiding

Op 22 december 2009 trad de Waterwet (Wtw) in werking, inclusief het Waterbesluit en de Waterregeling. Tegelijkertijd zijn ook de nieuwe 'waterverordeningen' van de provincies en de waterschappen van kracht geworden. Ook deze moesten immers worden aangepast aan de integrale watersysteemwet. Door de integratie van de aloude versnipperde waterbeheerwetgeving is nu ook in juridische zin het beleidsconcept integraal waterbeheer geoperationaliseerd.

De Waterwet stelt integraal waterbeheer op basis van de 'watersysteembenadering' centraal. Deze benadering gaat uit van het geheel van relaties binnen watersystemen. Natuurlijk betreft het hierbij de relaties tussen veiligheid, waterkwaliteit, -kwantiteit, oppervlakte- en grondwater, maar ook de samenhang tussen water, grondgebruik en watergebruikers. Maar integraal waterbeheer kenmerkt zich ook door de samenhang met de omgeving. Dit komt tot uitdrukking in relaties van het waterbeheer met beleidsterreinen als natuur, milieu en ruimtelijke ordening. In wezen beoogt integraal waterbeheer te komen tot brede, samenhangende afwegingen en besluiten waarmee recht wordt gedaan aan alle aspecten van het waterbeheer en zijn directe omgeving. Met het instrumentarium van de Waterwet kan het integraal waterbeheer in al zijn facetten worden gediend.

De Waterwet geeft het instrumentarium dat de waterbeheerder nodig heeft om tot een goede uitvoering te komen. De uitvoeringspraktijk herkent nog veel van vroeger in de Waterwet, maar er zijn zeker ook nieuwe elementen die tot de nodige vragen aanleiding

hebben gegeven. In het voorliggende boekje zijn vragen en bijbehorende antwoorden geselecteerd die in de afgelopen jaren zijn gesteld.

Achtereenvolgens worden hoofdstuksgewijs de volgende onderwerpen behandeld:

- Begrippen en reikwijdte Waterwet;
- Beheertaken, zorgplichten en samenwerking;
- Leggers, projectplannen en gedoogplichten;
- Waterbodems onder de Waterwet;
- Algemene regels en procedures voor vergunningverlening, met aandacht voor de vergunningprocedure, directe lozingen, het gebruik van een waterstaatswerk en grondwateronttrekkingen;
- Grondwaterwet- en regelgeving;
- Handhaving en heffingen;
- Schadevergoeding, financiering en rechtsbescherming;
- Plannen, adviesrecht, GRP en afnameverplichting.

Als intermezzo op deze onderwerpen zijn een aantal interviews in het boekje opgenomen. Met deze interviews worden de ervaringen met de Waterwet gedeeld, samengesteld uit een breed pallet van professionele betrokkenheid.

Via zowel de hoofdstukkenindeling als de trefwoordenlijst (als bijlage opgenomen) kunt u zoeken naar onderwerpen die voor u van belang zijn.

2. Begrippen en reikwijdte Waterwet

1

oppervlakte-
water, begrippen/
definitie

Begrippen

Vraag:

Valt een bezinksloot of retentievijver binnen een inrichtingsgrens (bijvoorbeeld van een veehouderijbedrijf) en die niet aangesloten is op een watergang of sloot, onder de definitie van een oppervlaktewaterlichaam?

Antwoord:

De vraag of een bezinksloot of retentievijver een oppervlaktewaterlichaam is, moet (net als onder de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo)) worden beantwoord aan de hand van de criteria die de Hoge Raad in 1982 (AB 1983, 265) heeft geformuleerd: "Als oppervlaktewater in de zin der wet is te beschouwen een - anders dan louter incidenteel aanwezige - aan het aardoppervlak en aan de open lucht grenzende watermassa (met inbegrip van een bedding waarin zodanige watermassa al dan niet bij voortduring voorkomt), tenzij daarin als gevolg van rechtmatig gebruik ten behoeve van een specifiek doel geen normaal samenhangend geheel van levende organismen en een niet-levende omgeving (ecosysteem) aanwezig is, dan wel het een ter berging van afval gegraven bekken betreft waarin slechts in een overgangsfase water aanwezig is en zich nog geen normaal ecosysteem heeft ontwikkeld."

Als de vijver of sloot aan deze definitie voldoet, is het een zelfstandig oppervlaktewaterlichaam. Als de vijver of sloot niet aan deze definitie voldoet, is het aanwezig zijn van een

verbinding met een andere watergang van belang. Een open verbinding met een andere watergang leidt ertoe dat de vijver of sloot toch als oppervlaktewaterlichaam wordt aangemerkt.

Interessante jurisprudentie in dit verband is de [uitspraak van de Raad van State van 26 mei 2010 \(BM5629\)](#):

“Uit het verhandelde ter zitting is gebleken dat vergunninghouder gebruik maakt van een infiltratievoorziening ten behoeve van de afvoer van hemelwater. Dit betekent dat het hemelwater van het verharde terrein wordt afgevoerd naar een zaksloot die aan de zijkant van de inrichting is gelegen, waarna het water op natuurlijke wijze in de bodem zakt. De zaksloot staat niet in verbinding met enig ander oppervlaktewater in de zin van de Wvo. Voorts is niet gebleken dat in de zaksloot een normaal ecosysteem aanwezig is. Gelet op deze omstandigheden is de voor de hemelwaterberging bestemde zaksloot naar het oordeel van de Afdeling geen oppervlaktewater in de zin van de Wvo.”

2

grondwater,
definitie/
begrippen

Vraag:

Wat wordt verstaan onder ‘industriële toepassingen’? In de [Memorie van Toelichting](#) bij het wetsvoorstel Waterwet is vermeld dat onder industriële toepassing wordt verstaan: gebruik van grondwater voor hoogwaardige doelen.

Antwoord:

Voor het begrip ‘industriële toepassingen’ is bepalend wie er onttrekt (industrie). Het doel waarvoor het grondwater wordt ingezet (hoogwaardige toepassing of niet) maakt vervolgens niet uit. Het begrip ‘hoogwaardig’ in de [Memorie van Toelichting](#) bij de Waterwet wekte verwarring. Om die reden is in de [toelichting bij de \(eerste\) nota van wijziging](#) aan het slot van de toelichting een uiteenzetting opgenomen, die beoogt deze verwarring weg te nemen: “Ter vermijding van mogelijk misverstand moet hier ook worden vermeld, dat de memorie van toelichting, in de artikelsgewijze toelichting bij artikel 6.2, ten onrechte stelt dat het derde lid, waar dat voor de zo even genoemde industriële onttrekkingen de vergunningplicht inhoudt, slechts betrekking zou hebben op hoogwaardige toepassingen. De toelichting bij de eerste nota van wijziging (thans artikel 6.2b, aanhef, onder a), die deze beperking niet kent, is hier echter beslissend.”

3

definitie/
begrippen

Vraag:

Zijn primaire waterkeringen ‘waterstaatswerken’, ‘rijkswateren’ of ‘regionale wateren’?

Antwoord:

Het kan alledrie het geval zijn. Onder de in [artikel 1.1 van de Waterwet](#) gedefinieerde begrippen ‘rijkswateren’ en ‘regionale wateren’ vallen ook waterstaatswerken. Primaire waterkeringen zijn waterstaatswerken van nationaal belang, die veelal in beheer zijn bij waterschappen (en dus tot de ‘regionale wateren’ behoren) en in sommige gevallen bij het Rijk (en dan tot de ‘rijkswateren’ horen). Een vergelijkbare situatie is er voor niet-primaire

waterkeringen. Ook dit zijn waterstaatswerken, deze kunnen zowel bij waterschappen als bij het Rijk in beheer zijn.

4

infiltreren,
definitie/
begrippen,
grondwater

Vraag:

Moet onder het begrip ‘infiltreren’ (artikel 6.1 van de Waterwet) ook ‘retourneren’ worden begrepen?

Antwoord:

Onder het begrip ‘infiltreren’ (artikel 6.1 van de Waterwet) kan ‘retourneren’ niet worden begrepen. Infiltreren in de zin van de Waterwet (en de voormalige Grondwaterwet) is immers het brengen van water in de bodem met het oog op het onttrekken van dat water. Bij retourneren van onttrokken grondwater is dat niet het geval. Retourneren valt daarom niet onder het begrip ‘infiltreren’.

Het is overigens wel gebruikelijk dat aan watervergunningen voor het onttrekken van grondwater voorwaarden worden verbonden met betrekking tot het retourneren van het onttrokken water. Aan de watervergunning kunnen immers voorschriften worden verbonden ter behartiging van de belangen genoemd in [artikel 2.1 van de Waterwet](#), waaronder het vervullen van maatschappelijke functies door watersystemen (waaronder grondwaterlichamen). Het op peil houden van de grondwaterstand en de grondwatervoorraad valt onder dat belang. Hoewel retourneren geen infiltreren is in de zin van de Waterwet - en er op grond van de Waterwet dus geen zelfstandige vergunningplicht bestaat voor het retourneren van onttrokken grondwater - kan aan een vergunning voor het onttrekken van grondwater wel het voorschrift worden verbonden dat het onttrokken grondwater wordt geretourneerd. Als zo’n voorschrift is opgenomen, is voldaan aan de voorwaarde van artikel 6 lid 2 Wbm dat het ‘infiltreren’ van water geschiedt in overeenstemming met de voorwaarden die daartoe zijn gesteld in de vergunning.

5

*begrippen/
definities,
watersysteem-
grondwater*

Vraag:

Noodoverloopgebieden zijn geen onderdeel van het watersysteem, maar wat is dan wel de status van deze gebieden? Is het nodig noodoverloopgebieden als zodanig in te richten? Zijn deze gebieden, na inrichting, onderdeel van het watersysteem?

Antwoord:

Noodoverloopgebieden zijn – anders dan bergingsgebieden - geen onderdeel van het watersysteem en vallen daarmee buiten de werking van de Waterwet. Het is niet per se nodig deze gebieden van tevoren als zodanig in te richten. Deze gebieden worden alleen gebruikt om in noodgevallen overtollig water op te vangen.

6

*definitie/begrip,
keur*

Vraag:

Bestaat het te beschermen gebied rond een waterkering uit een 'kern- en een beschermingszone', of bestaat deze uit een 'zone waterstaatswerk' en een 'beschermingszone'? Ik kom verschillende termen tegen in keuren van waterschappen.

Antwoord:

Er zijn waterschappen die een waterstaatswerk vatten in een kern- en een beschermingszone. De vaststelling van de keur behoort tot de autonome bevoegdheid van het waterschap. Elk waterschap is geheel vrij om zijn eigen terminologie te hanteren. In die zin is geen uitsluitel te geven over de vraag. Aan de andere kant is het wel aan te raden om in de keur aan te sluiten bij de terminologie van de Waterwet. De definities van 'waterstaatswerk'

en 'beschermingszone' zoals die in de Waterwet staan, zijn door de Unie van Waterschappen ook overgenomen in de modelkeur.

In de Waterwet wordt de kernzone die deel uitmaakt van de waterkering niet gedefinieerd, maar de beschermingszone wel: een aan een waterstaatswerk grenzende zone, waarin ter bescherming van dat werk voorschriften of beperkingen gelden. Uit deze definitie volgt dat de beschermingszone niet tot het waterstaatswerk behoort. Een waterkering is een waterstaatswerk in de zin van de Waterwet; buiten de waterkering ligt een beschermingszone.

Reikwijdte Waterwet

7

*definitie/begrip,
afvalstoffen,
waterkwaliteit,
reikwijdte
Waterwet*

Vraag:

In artikel 6.2 lid 1 van de Waterwet is het zonder vergunning lozen van stoffen in een oppervlaktewaterlichaam verboden. Ingevolge lid 2 is het lozen van water of stoffen in een openbaar riool et cetera verboden. Waarom valt water (anders dan afvalwater of verontreinigd water) niet onder het begrip 'stoffen'?

Antwoord:

Alles wat in een watersysteem of een oppervlaktewater wordt gebracht, valt onder een lozing. Zelfs al is het te lozen water van een betere kwaliteit dan het betreffende oppervlaktewater, het blijft een lozing.

De reden dat 'water' in artikel 6.2 lid 2 van de Waterwet wel expliciet is genoemd en in artikel 6.2 lid 1 van de Waterwet niet, is dat de watervergunning voor het lozen op een zuiveringstechnisch werk ook betrekking kan hebben op de hoeveelheid water (het kwantiteitsaspect dus). Artikel 6.2 lid 1 van de Waterwet gaat uitsluitend over het kwaliteitsaspect van lozen. Het kwantiteitsaspect van lozen van water op een oppervlaktewaterlichaam is geregeld in artikel 6.16 van de Waterregeling (rijkswateren) en in de keur van het waterschap (regionale wateren).

In de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel Waterwet is dit als volgt verwoord: "Bij lozingen op een zuiveringstechnisch werk gaat het om die lozingen van water of stoffen die niet via een openbaar vuilwaterriool plaatsvinden. Het gaat hier met name om bedrijfsafvalwater dat door middel van een leiding rechtstreeks naar het zuiveringstechnisch werk wordt afgevoerd. De wettekst hiervoor betreft mede uitdrukkelijk het lozen van water, omdat ook regulering van de kwantiteit van het afvalwater nodig is voor een goede werking van de zuivering; in de praktijk betreft het overigens altijd mengsels van water en stoffen."

8

afvalstoffen,
watervergunning,
reikwijdte
Waterwet

Vraag:

Als iemand restlading of afval van de lading loost in de rivier is dan de Waterwet of het Scheepsafvalstoffenbesluit van toepassing? Het Scheepsafvalstoffenbesluit regelt dit in een aantal artikelen, maar gaat dit besluit boven de Waterwet?

Antwoord:

Het Scheepsafvalstoffenbesluit is van toepassing op het lozen vanaf schepen die zich bevinden op de voor het openbare scheepvaartverkeer openstaande binnenwateren. Het Scheepsafvalstoffenbesluit is mede gebaseerd op artikel 6.7 van de Waterwet, zie artikel 2.31 van de Invoeringswet Waterwet. Daarom is voor deze lozingen vrijstelling verleend van de vergunningplicht van artikel 6.2 van de Waterwet. Alleen de regels van het Scheepsafvalstoffenbesluit zijn van toepassing.

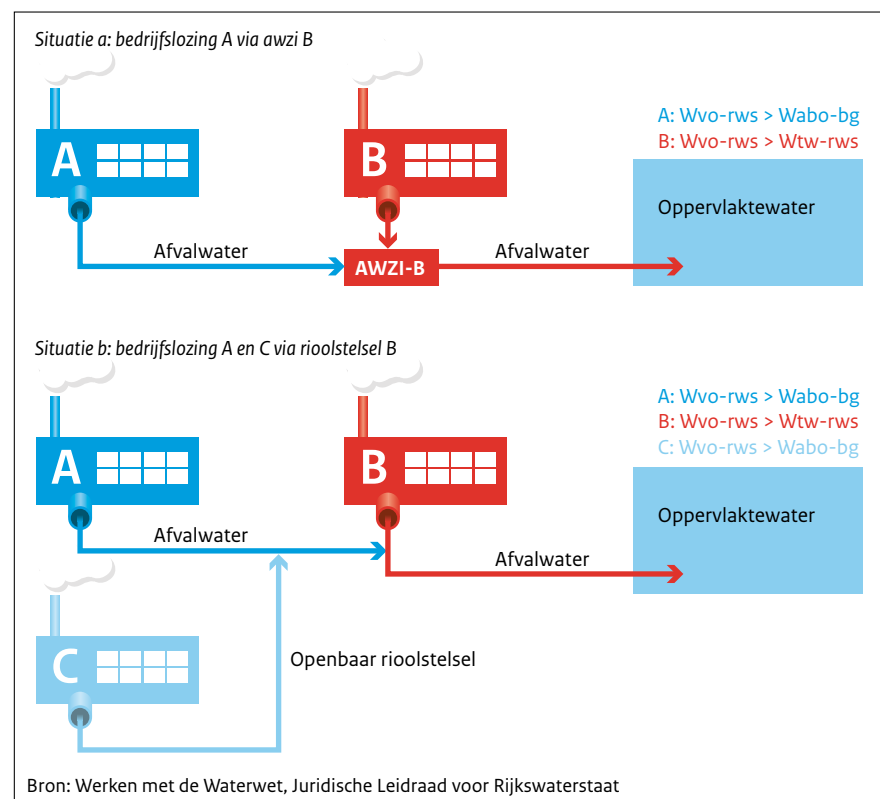
9

definities/begrip,
bevoegd gezag,
directe lozing,
reikwijdte
Waterwet

Vraag:

Wanneer is sprake van een directe lozing (Waterwet) en wanneer van een indirecte lozing (Wet Milieubeheer/Wet algemene bepalingen omgevingsrecht)?

Antwoord:

Op grond van de Waterwet en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) is het bevoegd gezag voor de omgevingsvergunning ook voor indirecte lozingen het bevoegd gezag. In deze situaties is sprake van een lozing van stoffen door een bedrijf op de aanvullende zuivering (AWZI of RWZI) in beheer bij een ander.

Indirecte lozingen zijn lozingen die niet direct op het oppervlaktewater uitkomen, maar bijvoorbeeld eerst op een bedrijfsriolering of een ander tussenliggend (zuiverings)werk van een bedrijf. Alleen directe lozingen op het oppervlaktewater en lozingen op een zuiveringsinstallatie voor stedelijk afvalwater, in beheer bij een waterschap of gemeente, worden gereguleerd met een watervergunning. Alle (andere) indirecte lozingen krijgen een plaats in de vergunning op grond van de Wabo. In het algemeen zal de provincie bevoegd gezag zijn voor de vergunning voor deze indirecte lozingen binnen een inrichting. Het schema geeft enkele voorbeelden van de verhouding tussen de Wabo en de Waterwet weer.

10

zwemwater,
reikwijdte
Waterwet

Vraag:

Waarom is wetgeving met betrekking tot zwemwater niet in de Waterwet meegenomen?

Antwoord:

In beginsel gaan alle wetten die betrekking hebben op het waterbeheer op in de nieuwe Waterwet. De Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden (Whvbz) is niet betrokken bij de totstandkoming van het wetsvoorstel, aangezien het hier niet om een strikte waterbeheerwet gaat. De Whvbz gaat namelijk niet alleen over zwemlocaties die zijn aangewezen in oppervlaktewateren, maar ook over aangelegde zwemgelegenheden (zoals een openluchtzwembad, een speelvijver et cetera). Er is voor gekozen om de regelgeving met betrekking tot zwemlocaties in oppervlaktewateren in de Whvbz te laten, omdat op die manier alle regelgeving over zwemlocaties op één plaats bij elkaar staat, en omdat tevens op die manier de nieuwe Zwemwaterrichtlijn op een overzichtelijke manier kon worden geïmplementeerd. Wel dient de zwemwaterfunctie voor rijkswateren op grond van de artikel 4.8 van het Waterbesluit te worden vastgelegd in het Nationaal waterplan, en voor regionale wateren in een Regionaal waterplan (art. 4.12 van het Waterbesluit).

Praktijksituatie

11

keur, reikwijdte
Waterwet, GRP

Vraag:

Naast een van mijn huizen staat een schuur met een plat dak met opstaande randen dat geen afwatering heeft. Daardoor staat er op het dak altijd een grote plas water. Hierdoor is er een enorme overlast van muggen. Ik wil hiervoor de eigenaar aansprakelijk stellen. Welke wet regelt een deugdelijke afwatering van gebouwen?

Antwoord:

In de Waterwet, de Wet milieubeheer en de bijbehorende besluiten zijn geen regels opgenomen voor het ontstaan van watervolumes op daken. Alleen voor daken met een

oppervlakte groter dan 2000 m² worden meestal in de keur van de waterschappen eisen opgenomen om te voorkomen dat grote hoeveelheden water in één keer worden afgevoerd.

Het bouwbesluit zegt wel iets over hemelwaterafvoer, maar dit gaat voornamelijk over afvoer van water en niet over het stagneren van hemelwater op een dak.

Wat rest is contact op te nemen met de eigenaar van het pand en proberen tot een oplossing te komen. Stagnerend hemelwater op een dak is ook niet goed voor het dak zelf en bovendien kan ernstige hinder voor omwonenden in civielrechtelijke zin onrechtmatig zijn.

3. Beheertaken, zorgplichten en samenwerking

Beheertaken

1

*waterbodem,
melding,
waterbesluit,
beheer en
onderhoud*

Vraag:

Er moeten baggerwerkzaamheden uitgevoerd worden ter plaatse van een haveningang. Het gaat om het uitdiepen van de geul in de haventoeegang zodat schepen bij alle getijden binnen kunnen komen. Kan dit worden gezien als 'het uitvoeren van onderhoud van waterstaatswerken door of vanwege de beheerder'? De werkzaamheden zouden daarmee vallen onder artikel 6.12 lid 2 onder c van het Waterbesluit en niet vergunningplichtig zijn. In dat geval is op grond van artikel 6.14 van de Waterregeling alleen een meldplicht aan de orde. Is dit correct?

Antwoord:

Op grond van [artikel 6.12 lid 2 onder c van het Waterbesluit](#) is het uitvoeren van onderhoud door of vanwege de beheerder uitgezonderd van de vergunningplicht voor het gebruik van rijkswateren. Met 'beheerder' wordt hier bedoeld op Rijkswaterstaat, want die is in het Waterbesluit en de Waterregeling aangewezen als de beheerder van de rijkswateren. De vrijstelling van art. 6.12 lid 2 onder c van het Waterbesluit geldt dus alleen voor werkzaamheden door Rijkswaterstaat zelf of werkzaamheden in opdracht van Rijkswaterstaat. Onder dit laatste kunnen ook onderhoudswerkzaamheden worden geschaard door bijvoorbeeld een gemeentelijke havenbeheerder, als er over die werkzaamheden afspraken zijn gemaakt tussen Rijkswaterstaat en die havenbeheerder. De havenbeheerder zelf is dus geen beheerder als bedoeld in art. 6.12 lid 2 onder c van het Waterbesluit.

Volgens artikel 6.14 lid 4 van de Waterregeling geldt de meldplicht niet voor onderhoud door of vanwege de beheerder. Als de vrijstelling van art. 6.12 lid 2 onder c van het Waterbesluit van toepassing is, is er dus **geen meldplicht**.

Daarnaast is in artikel 6.11, eerste lid, onder h van de Waterregeling een aanvullende uitzondering op de vergunningplicht opgenomen. Op grond van onderdeel h is al het onderhoud vrijgesteld van de vergunningplicht van art 6.12 van het Waterbesluit, dus ook het onderhoud door anderen dan de beheerder (Rijkswaterstaat). Op grond van art. 6.14 van de Waterregeling is er voor deze onderhoudswerkzaamheden (door derden) **wel een meldplicht** bij het bevoegde gezag (ten minste vier weken voor de uitvoering).

2

keur, recreatie

Vraag:

Welke rechtsgronden zijn er om, na dijkverzwarende, recreatief medegebruik te verbieden?

Antwoord:

Recreatief medegebruik van een dijk is een vorm van gebruik van een waterstaatswerk. De meeste dijken zijn in beheer bij een waterschap. Op grond van [artikel 78 van de Waterschapswet](#) stelt het algemeen bestuur van het waterschap de verordeningen vast die het nodig vindt voor de behartiging van de taken van het waterschap. De verordening met regels over het gebruik van waterstaatswerken in beheer bij het waterschap is de zogeheten keur. In de keur zijn verboden te vinden over het gebruik van waterkeringen. In het verlengde van de keur kunnen beleidsregels van het waterschap voor 'recreatief medegebruik' van kracht zijn. Beleidsregels zijn openbaar en zijn meestal te vinden op de websites van de waterschappen.

3

legger,
wateroverlast,
calamiteit

Vraag:

Bergingsgebieden worden planologisch aangewezen en in de legger vastgelegd. In bergingsgebieden geldt een duldplicht voor wateroverlast en overstroming. Maar hoe zit het met noodoverloopgebieden?

Antwoord:

Noodoverloopgebieden zijn gebieden die niet bestemd zijn om met enige regelmaat water op te vangen, maar die alleen in uiterste nood onder water worden gezet om overstroming elders te voorkomen. Het gaat in feite om een overmachtsituatie, waarin tussen twee kwaden moet worden gekozen: "Liever een dunbevolkte polder laten onderlopen dan dat Amsterdam onder water komt te staan". In dergelijke gevallen zal de calamiteitenregeling van [hoofdstuk 5, paragraaf 5](#) van de Waterwet worden toegepast.

Zorgplicht

4

grondwater,
zorgplicht, GRP

Vraag:

Hoe en waarin is de zorgplicht voor grondwater in stedelijk gebied nu geregeld?

Antwoord:

De gemeentelijke grondwaterzorg, die tot 22 december 2009 in artikel 9b van de Wet op de waterhuishouding was te vinden, staat nu in [artikel 3.6 van de Waterwet](#). Voor 2013 moet elke gemeente een zogenoemd 'verbreed rioleringsplan' hebben vastgesteld waarin ook de zorgplicht wordt geconcretiseerd.

In de [Ledenbrief 'Wet gemeentelijke watertaken'](#) van de VNG is de grondwaterzorgplicht uitvoerig toegelicht.

5

zorgplicht,
grondwater,
schade

Vraag:

Welke regelgeving vermeldt dat de particulier een zorgplicht heeft als het gaat om het beheersen van het grondwaterpeil op zijn eigen perceel?

Antwoord:

Met de [Wet gemeentelijke watertaken](#) is de grondwaterzorgplicht voor gemeenten voor het eerst geformuleerd. Inmiddels is deze zorgplicht te vinden in [artikel 3.6 van de Waterwet](#):

"De gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders dragen zorg voor het in het openbaar gemeentelijke gebied treffen van maatregelen teneinde structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken, voor zover het treffen van die maatregelen doelmatig is en niet tot de zorg van het waterschap of de provincie behoort."

De zinsnede “in het openbaar gemeentelijke gebied treffen van maatregelen” betekent dat de gemeente niet is gehouden om maatregelen te nemen op particulier terrein. De verantwoordelijkheid voor het nemen van maatregelen op particulier terrein ligt bij de eigenaar van de grond. In de Memorie van Toelichting bij het wetsvoorstel gemeentelijke watertaken (kamerstukken II 2005-2006, 30578, nr. 3) is dit als volgt verwoord:

“Een eigenaar dan wel erfpachter is verantwoordelijk voor de staat waarin de bij hem in eigendom zijnde gebouwen verkeren, inclusief de fundering en het – indien gewenst – waterdicht zijn van kelders en kruipruimtes, en voor de toestand waarin zijn percelen verkeren. Van hem mag worden verwacht dat hij, indien nodig of gewenst, de vereiste (waterhuishoudkundige en/of bouwkundige) maatregelen neemt om problemen als gevolg van een bepaalde grondwaterstand te voorkomen of te bestrijden, voorzover deze niet aantoonbaar worden veroorzaakt door onrechtmatig handelen of nalaten van een ander, particulier of overheid.”

Van particulieren wordt dus niet verwacht dat zij het grondwaterpeil op hun perceel beheren. Van particulieren wordt wel verwacht dat, als zij overlast ervaren dan wel om te voorkomen dat ze overlast ondervinden, zelf waterhuishoudkundige of bouwkundige maatregelen nemen op hun eigen terrein. Feitelijk begint de gemeentelijke grondwaterzorgplicht daar waar deze van de perceel eigenaar ophoudt.

Samenwerking

6

keur,
procedures,
watervergunning

Vraag:

Er wordt een watervergunning aangevraagd. Een gedeelte kan worden vergund op basis van de keur (duur van de procedure: acht weken). Voor een ander deel, een directe lozing, moet de voorbereidingsprocedure van [afdeling 3.4](#) van de Algemene wet bestuursrecht worden doorlopen (duur van de procedure: zes maanden). Hoe lang is de totale proceduretijd?

Antwoord:

Uitgangspunt is het systeem van één watervergunning en procedure, waarbij de totale procedure zes maanden bedraagt. In uitzonderlijke gevallen is het mogelijk beide vergunningen als aparte watervergunningen aan te vragen (beide volgens de geëigende procedure), maar duidelijk is dat deze werkwijze niet te rijmen is met de bedoeling van de wetgever om tot een integrale (vergunningen)praktijk te komen. Voor dergelijke ‘deelvergunningen’ bestaat alleen aanleiding als het bedrijf daarbij een duidelijk belang heeft.

7

coördinatie,
watervergunning,
IPPC-inrichting

Vraag:

De watervergunning en de omgevingsvergunning worden beide aangevraagd bij het gemeentelijke loket. Worden de watervergunning en de omgevingsvergunning ook gecoördineerd behandeld?

Antwoord:

Voor de verlening van de watervergunning en de omgevingsvergunning is slechts in één geval verplichte coördinatie voorgeschreven, namelijk als het gaat om een lozingsvergunning voor een IPPC-inrichting. In andere gevallen kunnen de vergunningen gecoördineerd worden voorbereid met toepassing van de Wet samenhangende besluiten (afdeling 3.5 van de Algemene wet bestuursrecht), maar dat is geen verplichting.

8

grondwater,
bevoegd gezag,
watervergunning

Vraag:

Het grondwaterbeheer is met de komst van de Waterwet overgedragen aan de waterschappen. Ligt ook het grondwaterbeleid nu bij de waterschappen?

Antwoord:

Na de inwerkingtreding van de Waterwet zijn waterschappen bevoegd tot het verlenen van vergunningen voor het onttrekken van grondwater en het infiltreren van water in de bodem. Er zijn drie uitzonderingen waarin Gedeputeerde Staten bevoegd gezag blijven: 1) de onttrekkingen voor de openbare drinkwatervoorziening, 2) bodemenergiesystemen en 3) industriële onttrekkingen boven de 150.000 m³; zie [artikel 6.4 van de Waterwet](#). De provincie blijft echter verantwoordelijk voor het strategische beleidskader. Dit wordt opgenomen in het regionale waterplan. Overigens betreft het hier alleen de kwantitatieve aspecten van de onttrekkingen en infiltraties (net als nu in het kader van de Grondwaterwet); de kwalitatieve aspecten, zoals die zijn gerelateerd aan onder meer grondwaterbeschermingsgebieden, blijven vallen onder de Wet milieubeheer en de provinciale milieuverordening.

Op bestuurlijk niveau hebben het InterProvinciaal Overleg en de Unie van Waterschappen afgesproken dat de waterschappen de eerste paar jaar het 'vroegere' provinciale beleid overnemen. Op termijn zullen de waterschappen hun eigen beleid formuleren.

9

waterplannen

Vraag:

Hoe verhouden de verschillende structuurvisies (op grond van de Wet ruimtelijke ordening en de Waterwet) zich tot elkaar? Dit ook in het licht van het vervallen van het 'haasje-over-principe'.

Antwoord:

De Wet ruimtelijke ordening kent wel structuurvisies, de Waterwet niet. Wel is in de Waterwet bepaald dat de onderdelen uit het Nationaal Waterplan en het Regionale Waterplan die ruimtelijke impact hebben (zoals waterberging, ruimte voor water, realiseren van waterstaatswerken en dergelijke) van rechtswege een structuurvisie zijn in de zin van de Wet ruimtelijke ordening. Als er een nieuwe structuurvisie wordt opgesteld is de provincie gehouden goed acht te slaan op eventuele ruimtelijke wateraspecten uit het Nationaal waterplan en het eigen regionale plan. Ofwel: als Rijk en provincies in hun waterbeleid ruimtelijke claims vastleggen, binden zij hiermee direct (alleen) zichzelf voor hun ruimtelijkeordeningbeleid. Zorgvuldigheid en een goede afstemming zijn van belang om te voorkomen dat tegenstrijdig beleid wordt opgesteld. Doordat de waterplannen van Rijk, provincies en waterschappen nu tegelijk worden vastgesteld, is het 'haasje-over-principe' niet langer in beeld.

10

grondwater,
waterplannen,
bevoegd gezag,
watervergunning

Vraag:

Waar is informatie te vinden over de verantwoordelijkheden ten aanzien van het grondwaterbeheer zoals die in de Waterwet zijn beschreven?

Antwoord:

Grondwaterlichamen maken onderdeel uit van het watersysteem, waarvoor de provincies het strategische beheer voeren (zie hiervoor de regionale waterplannen van de provincies of de provinciale omgevingsplannen indien er geen afzonderlijk waterplan is vastgesteld). De waterschappen zijn bij wet aangewezen als operationeel grondwaterbeheerder (grondwaterkwantiteit): de Waterschapswet en de Waterwet zijn hier duidelijk over.

In beginsel gaat men voor alle grondwater(aan)vragen naar het waterschap. Voor drie categorieën van onttrekkingen en hiermee samenhangende infiltraties is de provincie nog altijd het bevoegde gezag: 1) bodemenergiesystemen, 2) openbare drinkwaterwinningen en 3) industriële onttrekkingen van meer dan 150.000 m³ per jaar.

Om het hoofdzakelijk kwantitatieve verhaal compleet te maken hebben de gemeenten binnen de beheertaak van de waterschappen een expliciete grondwaterzorgplicht ([artikel 3.6 van de Waterwet](#)). Het kwantiteitsbeheer van grondwater valt geheel onder het regime van de Waterwet, ongeacht of er sprake is van grondwater in de landbodem of in de waterbodem.

Het grondwaterkwaliteitsbeheer valt gedeeltelijk onder de Wet bodembescherming (grondwater in de landbodem) en de Waterwet (grondwater in de bodem onder oppervlaktewater).

Bescherming van de grondwaterkwaliteit in de landbodem is via de Wet bodembescherming voorbehouden aan de grotere gemeenten enerzijds en de provincies anderzijds, zij het dat het belang van de bescherming van de grondwaterkwaliteit een aspect is dat in de belangenafweging in het kader van de Waterwet steeds moet worden meegenomen, zeker ook bij de verlening van een watervergunning voor infiltreren. Het grondwaterkwaliteitsbeheer onder regionale wateren is toebedeeld aan de waterschappen. De Waterwet biedt ruimte om dit in een provinciale verordening toe te delen aan de provincie. Grondwater in de waterbodem onder rijkswateren ligt bij de minister van Infrastructuur en Milieu (in de praktijk: Rijkswaterstaat). Dit geldt voor onttrekkingen en infiltraties die plaatsvinden in oppervlaktewaterlichamen waar Rijkswaterstaat het waterkwantiteitsbeheer voert. Uitzonderingen gelden als de provincie bevoegd gezag is (grote industriële onttrekkingen, openbare drinkwatervoorziening en bodemenergiesystemen).

11

waterakkoord,
samenwerking
overheden

Vraag:

Met het inwerkingtreden van de Waterwet is de strekking van het waterakkoord veranderd. Waterbeheerders kunnen via waterakkoorden afspraken maken met andere overheden over het te voeren waterbeheer. Dit akkoord is vormvrij en kan over alle onderwerpen van waterbeheer gaan. Mogen externe partijen ook aanschuiven als gesprekspartner of is het de bedoeling dat alleen overheden dit doen?

Antwoord:

Het antwoord op deze vraag staat in artikel 3.7 van de Waterwet:

1. Beheerders van binnen hetzelfde stroomgebieddistrict gelegen watersystemen stellen, voor zover nodig met het oog op een samenhangend en doelmatig waterbeheer, waterakkoorden vast waarin zij de hun beheersgebied overstijgende aspecten van het beheer ten opzichte van elkaar regelen.
2. Beheerders kunnen een ander openbaar gezag uitnodigen aan het waterakkoord deel te nemen, indien dat gezag een waterstaatkundige taak vervult die niet door hen wordt vervuld.”

Hieruit blijkt dat waterakkoorden in principe tussen waterbeheerders worden gesloten, maar dat die waterbeheerders andere overheidsorganen kunnen uitnodigen om deel te nemen, als dat overheidsorgaan een waterstaatkundige taak heeft. Hierbij valt vooral te denken aan gemeenten, die soms een deel van het beheer van waterstaatswerken uitvoeren en daarnaast bepaalde watertaken hebben in relatie tot hemelwater en grondwater (zie [artikel 3.5](#) en [3.6](#) van de Waterwet). Formeel gezien kunnen andere rechtspersonen dan overheden niet toetreden tot een waterakkoord. Er kunnen natuurlijk wel andere afspraken dan waterakkoorden worden gemaakt tussen waterbeheerders en andere rechtspersonen, zoals een convenant of een privaatrechtelijk contract.

12

*legger, beheer
en onderhoud,
waterbodembodem,
bevoegd gezag*

Vraag:

De gemeente heeft grond gebracht op een reeds tientallen jaren verlande sloot, die in de praktijk ook niet meer als sloot herkenbaar was. Die voormalige sloot maakt deel uit van een groter perceel dat met grond is opgehoogd. De gemeente is bevoegd gezag voor het ‘grond op landbodembodem brengen’. De sloot blijkt echter als een zogenaamde C-watgang op de leggerkaart van het waterschap te staan. Hoewel de praktijk dus anders doet vermoeden, stelt het waterschap nu dat er geen grond op landbodembodem, maar waterbodembodem is gebracht. In het laatste geval zou het waterschap bevoegd gezag zijn. Wie is hier nu bevoegd gezag?

Antwoord:

De legger van een waterschap heeft juridische betekenis. Uit de legger van een waterschap vloeien in ieder geval onderhoudsplichten voort. Bovendien wordt de legger als bewijsmiddel gebruikt om te bepalen wat de afmetingen van watgangen zijn of zouden moeten zijn. Het hangt van de situatie af wat in dit geval als zorgvuldig optreden van het waterschap moet worden beschouwd. Weliswaar is er een legger, maar de feitelijke situatie is dusdanig geworden dat nauwelijks nog van een sloot kan worden gesproken. Strikt juridisch heeft het waterschap goede argumenten, maar of het in lijn is met redelijkheid en billijkheid is in dit geval discutabel. Het waterschap mag zich enerzijds beroepen op de legger om de onderhoudsplichtige (in dit geval de gemeente) te dwingen de watgang in oude staat te herstellen. Anderzijds moet een waterschap een goede afweging maken tussen belangen en kosten.

Waterkwaliteit en baggerspecie

Maarten Visschers: "Als het gaat om storten van verontreinigde baggerspecie of grond in waterputten, in uiterwaarden of buiten de uiterwaarden, dan bekijk ik de effecten daarvan op de waterkwaliteit."

“De effecten kunnen honderden jaren duren”

“Sinds het Besluit bodemkwaliteit in 2008 werd het storten van lichtverontreinigde grond en lichtverontreinigde baggerspecie in Gelderse plassen gemakkelijker toegestaan. Bij de Ingensche Waarden, bijvoorbeeld, maakte het besluit de stort van zwaarder verontreinigd materiaal ineens zonder vergunning mogelijk. Dat leidde tot vragen van belanghebbenden en omwonenden.

Ook bij de stortingen in putten buiten de uiterwaarden – de binnendijkse putten – in Barneveld, in Giesbeek en in Didam leidde dat tot ongerustheid.

De GNMF probeert in die gevallen de milieueffecten van zo’n storting goed in beeld te brengen. Hoe richt je zo’n stort in? Wat voor kleilaag moet je toepassen en hoe dik moet die zijn? Hoe moet je de stort

afdekken? Welk type verontreiniging is toegestaan bij de betreffende afdichting?

Hoe lang is de exploitatieduur? Allemaal vragen die bij de besluitvorming rond storting beantwoord moeten worden. Wij hebben dat bijvoorbeeld gedaan bij het MER (Milieu Effect Rapport) voor de stort in de Ingensche Waarden. Is de milieusituatie goed onderzocht en zijn de effecten van de stort goed doorgerekend?

Rekenmodellen

Hiervoor wordt er gerekend met modellen die de effecten op de grondwaterkwaliteit berekenen, voor de langere termijn. Dat kan wel honderden jaren betreffen en het is de vraag of die modellen wel goed genoeg zijn, omdat ze over die lange termijn niet gevalideerd kunnen worden. De effecten van storten op het milieu hebben een lange

Waterkwaliteit en baggerspecie

Maarten Visschers, beleidsmedewerker bij de Gelderse Natuur- en Milieufederatie (GNMF), is milieuchemicus

Maarten Visschers: “Als het gaat om storten van verontreinigde baggerspecie of grond in waterputten, in uiterwaarden of buiten de uiterwaarden, dan bekijk ik de effecten daarvan op de waterkwaliteit.”

duur en die zijn niet direct te controleren, anders dan bijvoorbeeld modellen voor geluidsoverlast die je onmiddellijk kunt testen. We kennen de voorspellende waarde van de modellen die gebruikt worden voor de effecten van het storten van verontreinigde grond dus niet goed.

Wij bekijken of de effecten op de waterkwaliteit van het storten van baggerspecie, bijvoorbeeld bij de Ingensche Waarden, of bij de Kaliwaal bij Druten wel goed onderzocht zijn. Het is zaak dat de stortplaats voldoet aan de criteria, zoals in Druten het geval is, met een goede onderafdichting met een kleilaag zodat de baggerspecie en de verontreiniging daarin niet wegvloeit naar het diepe grondwater.

Ook de wijze van storten is van belang. In Druten doen ze dat met een koker, zodat het

te storten materiaal niet alle kanten op dwarrelt. Verder speelt de verontreinigingsgraad van de bagger een belangrijke rol.

Zorgen van betrokkenen

Omwonenden maken zich vaak zorgen om de storting van baggerspecie en grond, niet alleen vanwege de overlast die het transport kan veroorzaken, maar ook vanwege de grondwaterkwaliteit. In dat laatste staan ze vaak niet alleen; ook agrariërs en drinkwaterbedrijven delen die zorg. De GNMF ondersteunt hen door het betreffende MER goed te onderzoeken op inhoud en kwaliteit en daarop zonodig een zienswijze in te dienen.

Maar ook bij niet m.e.r.-plichtige storten houden wij de vinger aan de pols. Maar niet nadat we in gesprek zijn gegaan met de initiatiefnemer over wat er allemaal mogelijk is.

>>

De initiatiefnemer, de exploitant van de put of de stortplaats voor grond en baggerspecie, heeft veelal een groot commercieel belang omdat deze voor elke kuub te storten materiaal vergoed wordt. De locatie waar gestort wordt, is vaak een zandwinplas, bijvoorbeeld gebruikt voor de wegenbouw. De locatie waar het materiaal vandaan komt, is vaak een water dat uitgebaggerd moet worden om de bevaarbaarheid te garanderen of het betreft uiterwaarden die uitgegraven worden voor de rivierverruiming.

De grond en de baggerspecie komen dus vaak uit wateren of gronden van Rijkswaterstaat. Zij betalen in dat geval twee keer: één keer voor het ontzanden en één keer voor storten. Overigens komt ook veel onderhoudsspecie uit de haarvaten van de regionale watersystemen. Het saneren en vervolgens schoon houden van deze watergangen met de Kaderrichtlijn Water in de hand ondersteunt de GNMF van harte.

Goede controle noodzakelijk

De GNMF is bang voor 'normopvulling', waardoor de put tot het uiterst toegestane belast wordt. Bovendien bestaat nog het gevaar van 'omkatten' van de grond of de specie, waardoor er andere verontreinigingsstromen toegevoegd worden. Iets wat in het nabije verleden wel gebeurde. Goede controle op wat er gestort wordt, is dus noodzakelijk. Handhaving dus.

Kaderrichtlijn Water

De Kaderrichtlijn Water (KRW) moest ervoor zorgen dat de kwaliteit van het oppervlaktewater en grondwater in Europa 2015 op orde zou zijn. Nederland loopt hierin achter en gaat hiervoor vermoedelijk opnieuw uitstel van doelbereik aanvragen tot 2021. De GNMF heeft zich altijd hard gemaakt voor een goede uitwerking van de KRW in de Nederlandse waterplannen, en ziet het voortdurende uitstel van maatregelen vanwege de bescheiden financiering daarom met lede ogen aan.

Het kan niet zo zijn dat dan in 2021, als het er echt om gaat spannen om de doelen te halen in 2027, de doelen worden bijgesteld. De GNMF heeft de KRW in 2000 mede op de agenda gezet en vindt het van belang dat de Europese einddoelen wel gehaald worden. Daarmee vervalt ook de noodzaak om in de toekomst nog verontreinigde baggerspecie te moeten bergen.”

4. Leggers, projectplannen en gedoogplichten

Legger

1
legger,
procedures

Vraag:

De legger wordt ter inzage gelegd, waarbij alle gegevens voor de legger digitaal beschikbaar zijn. Is het voldoende dat bij de terinzagelegging van de legger deze gegevens digitaal kunnen worden geraadpleegd of moeten deze gegevens ook analoog (dus op papier) ter inzage worden gelegd?

Antwoord:

De legger wordt meestal voorbereid met toepassing van de [openbare voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4 Awb](#). Het ontwerp van de legger en de definitieve legger moeten bij die procedure ter inzage worden gelegd (zie artikel 3:11 en 3:44 Awb). Deze terinzagelegging moet analoog plaatsvinden. De digitalisering van de overheid is nog niet zover gevorderd dat het toegestaan is om ontwerpbesluiten uitsluitend digitaal ter inzage te leggen. Zelfs bij bestemmingsplannen, die verplicht digitaal ter inzage moeten worden gelegd, is ook nog steeds analoge terinzagelegging vereist. Het is echter voldoende dat één exemplaar ter inzage wordt gelegd, logischerwijs op het kantoor van de waterbeheerder die de legger heeft opgesteld. Eventuele afschriften die een belanghebbende zou willen meenemen, moeten ter beschikking worden gesteld.

2

legger,
procedures,
handhaving

Vraag:

Kan een waterbeheerder een sanctie opgelegd krijgen als er geen legger wordt gemaakt?

Antwoord:

Waterbeheerders hadden vanaf de inwerkingtreding van de Waterwet (december 2009) drie jaar de tijd om te voldoen aan de leggerplicht voor andere waterstaatswerken dan primaire waterkeringen (zoals oppervlaktewaterlichamen). Voor primaire waterkeringen gold al veel langer een leggerplicht (op grond van de Wet op de waterkering die is opgegaan in de Waterwet). De wet kent geen echte sanctiemogelijkheid voor waterbeheerders die niet voldoen aan de leggerplicht binnen deze termijn van drie jaar. Een aanwijzing aan een waterschap (door de provincie) is mogelijk, maar van deze mogelijkheid wordt zelden gebruik gemaakt. Waterbeheerders hebben er zelf uiteraard ook belang bij om de ligging, vorm, constructie en afmeting van het waterstaatswerk goed vast te leggen.

3

legger,
procedures,
beheer en
onderhoud

Vraag:

Is de vaststelling van de legger op basis van de Waterwet (artikel 5.1) een besluit als bedoeld in de Algemene wet bestuursrecht (Awb)?

Antwoord:

Een besluit tot vaststelling van de legger is in beginsel geen besluit als bedoeld in de [Awb](#) omdat hieraan geen rechtsgevolgen zijn verbonden. Feitelijk wordt alleen 'de bak' waarover de waterbeheerder het beheer uitvoert genormeerd. Sinds 1 juli 2014 is in bijlage 2 van de Awb uitdrukkelijk bepaald dat een legger niet voor bezwaar en beroep vatbaar is, tenzij het gaat om de vaststelling of wijziging van de ligging van een beschermingszone of waterberginggebied (zie Wet tot wijziging van de Waterwet en enkele andere wetten, Stb. 2014, nr. 21).

Projectplan

4

projectplan,
watervergunning

Vraag:

Wanneer moet een projectplan worden gemaakt en wanneer is een vergunning nodig, bijvoorbeeld voor het aanleggen van een jachthaven? Een derde (dus niet de waterbeheerder) moet hierbij gebruik maken van een waterstaatswerk. Voor realisatie is het nodig dat een dijk moet worden verlegd of gewijzigd.

Antwoord:

Indien gebruik van een waterstaatswerk door een particulier of een overheid aanleg of wijziging van dat waterstaatswerk met zich brengt (dempen en verleggen van een sloot, verleggen van een kering voor de bouw van een hotel, aanleg van een jachthaven en dergelijke), dan kan dat op basis van een watervergunning van de waterbeheerder.

Bedenk dat hier de aanleg of de wijziging niet het hoofddoel is, maar een afgeleide van het gebruikmaken van een waterstaatswerk. Hoofddoel is het realiseren van de jachthaven en

daarvoor moet een kering worden verlegd. Op de website van de Helpdesk water is hierover een document: [Factsheet Projectplan of watervergunning \(augustus 2012\)](#) te vinden.

5

projectplan,
procedures

Vraag:

Indien voor het projectplan geen projectprocedure wordt voorgeschreven (geen goedkeuring Gedeputeerde Staten en rechtstreeks beroep op de Raad van State), wat is dan de procedure na de vaststelling door het waterschapsbestuur?

Antwoord:

Het projectplan is een Awb-besluit. Tegen de vaststelling van een regulier projectplan staat dan ook de normale rechtsbeschermingsprocedure open (eerst bezwaar, dan beroep bij de rechtbank en eventueel later nog bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State). Indien wordt gekozen voor de openbare voorbereidingsprocedure op grond van [afdeling 3.4](#) van de Algemene wet bestuursrecht wordt de bezwaarfase overgeslagen, maar kunnen wel zienswijzen worden ingediend tegen het ontwerpplan.

Indien het plan onherroepelijk is geworden, kan het in uitvoering worden genomen. Het kan wel zijn dat er naast dit projectplan andere uitvoeringsbesluiten zijn vereist, zoals een vergunning op grond van de Ontgrondingenwet of een omgevingsvergunning (wanneer de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht van toepassing is). Een aantal procedurele bepalingen in de Crisis- en herstelwet is op alle projectplannen van toepassing.

6

projectplan,
procedures

Vraag:

Is het besluit van Gedeputeerde Staten om de projectprocedure van toepassing te verklaren, een appellabel (voor hoger beroep vatbaar) besluit?

Antwoord:

Het besluit om een procedure van toepassing te verklaren is in de regel niet als zelfstandig besluit aan te merken als bedoeld in [artikel 1.3](#) van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Er is namelijk slechts sprake van een beslissing inzake de voorbereiding van een besluit. Deze beslissingen zijn op grond van [artikel 6.3](#) van de Awb uitgezonderd van bezwaar en beroep. Overigens dient de provincie in een verordening te bepalen of de projectprocedure op grond van [artikel 5.5](#) e.v. van toepassing is op andere projecten dan aanleg, verlegging of versterking van een primaire waterkering. Tegen de vaststelling van een verordening staat ook geen bezwaar of beroep open omdat het hier gaat om algemeen verbindende voorschriften die ingevolge [artikel 8.2](#) van de Awb zijn uitgezonderd van beroep.

Gedoogplicht

7

keur,
gedoogplicht

Vraag:

Bieden de keuren van waterschappen en de verordeningen van provincies nog ruimte voor 'eigen' gedoogplichten, naast die van de Waterwet?

Antwoord:

De Waterwet heeft één regeling voor alle voorkomende gedoogplichten. Er is dan ook geen ruimte meer voor bepalingen in lagere regelgeving zoals de keur. De gedoogplichten van de Waterwet dienen ruim te worden opgevat, zodat er geen aparte gedoogplichtbepalingen hoeven te worden opgenomen in de eigen verordeningen.

8

*gedoogplicht,
procedures,
schade*

Vraag:

Een waterbeheerder kan op grond van artikel 5.24 van de Waterwet rechthebbenden ten aanzien van onroerende zaken de verplichting opleggen om de aanleg en/of wijziging van een waterstaatswerk te gedogen. Het opleggen van een gedoogplicht is een beschikking waartegen bezwaar en beroep open staat op grond van de Algemene wet bestuursrecht. De eigenaar heeft in principe recht op schadevergoeding. Wat is het verdere verloop als de gedoogplicht is opgelegd en deze onherroepelijk is?

Antwoord:

De waterbeheerder moet de opgelegde gedoogplicht inschrijven in de openbare registers van het Kadaster. Dit vloeit voort uit de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken (Wkpb). De verplichting tot inschrijving van zogeheten beperkingenbesluiten staat in artikel 15 van de Wkpb. Gedoogplichten op grond van artikel 5.24 van de Waterwet zijn aangewezen als beperkingenbesluit in de bijlage bij het Aanwijzingsbesluit Wet kenbaarheid van de Wkpb.

De gedoogplicht dient binnen vier dagen na bekendmaking aan het Kadaster te worden aangeboden voor inschrijving.

9

*gedoogplicht,
keur*

Vraag:

Artikel 5.23, tweede lid van de Waterwet gaat over de ontvangstplicht voor specie en maaisel dat uit oppervlaktewaterlichamen is verwijderd. Is dit ook van toepassing op wegbermen?

Antwoord:

De gedoogplicht voor het ontvangen van baggerspecie en maaisel bij het onderhoud aan watergangen in de Waterwet (voorheen te vinden in de keuren van de waterschappen), strekt er inderdaad toe dat baggerspecie en maaisel op alle gronden naast watergangen kunnen worden gedeponerd, inclusief wegbermen. Dat blijkt voldoende uit de Memorie van Toelichting (MvT) bij de Waterwet (TK 2006-2007, 30 818, nr. 3, p. 110):
“Er is een plicht om het onderhoud van waterstaatswerken te gedogen en, daarmee verband houdend, de voor het waterbeheer eveneens van groot belang zijnde verplichting voor grondeigenaren om specie en maaisel te ontvangen dat wordt verwijderd in verband met het reguliere onderhoud van watergangen.”

Gedoogplicht, praktijkvoorbeeld

10

*gedoogplicht,
procedures,
projectplan*

Vraag:

Een waterschap heeft nog onder de reeds vervallen Wet op de waterkering een dijkversterkingsplan vastgesteld. Dit dijkversterkingsplan is vóór de invoering van de Waterwet goedgekeurd door de provincie. In het dijkversterkingsplan is het een en ander opgenomen over grondverwerving, onteigening en het mogelijk opleggen van een gedoogplicht op grond van de Belemmeringenwet privaatrecht. Thans loopt het waterschap in het kader van dat dijkversterkingsproject aan tegen problemen met de grondverwerving en vraagt het zich af of het wellicht de gedoogplicht op grond van artikel 5.24 van de Waterwet kan opleggen voor de aanleg en/of wijziging van waterstaatswerken.

Antwoord:

Op grond van het overgangsrecht van artikel 2.16a van de Invoeringswet Waterwet is een dijkversterkingsplan dat is vastgesteld voor 22 december 2009 gelijkgesteld met een projectplan als bedoeld in artikel 5.4 van de Waterwet. Het is niet zo dat op de uitvoering van dat projectplan het oude regime van de Wet op de waterkering van toepassing blijft. Met de gelijkstelling van vastgestelde dijkversterkingsplannen met projectplannen is juist beoogd om de Waterwet op de uitvoering van die plannen van toepassing te laten zijn.

Het waterschap kan dus een gedoogplicht voor de aanleg of wijziging van de waterkering (of een ander waterstaatswerk) opleggen op grond van artikel 5.24 van de Waterwet. Het feit dat die mogelijkheid niet is benoemd in het dijkversterkingsplan doet daar niet aan af.

11

beheer en
onderhoud,
gedoogplicht,

Vraag:

Het eerste lid van artikel 5.23 van de Waterwet luidt: “Rechthebbenden ten aanzien van onroerende zaken zijn gehouden onderhouds- en herstelwerkzaamheden aan waterstaatswerken te gedogen, voorzover die werkzaamheden geschieden door of onder toezicht van de beheerder.”

In een concreet geval heeft een perceel (A) aan twee zijden een hoofdwatgang liggen, die elkaar op een hoek van perceel A raken. De ene hoofdwatgang onderhouden het waterschap met een maaiboot. De andere hoofdwatgang onderhoudt het waterschap vanaf het perceel (B) aan de overzijde van de hoofdwatgang. Na het onderhoud vanaf perceel B, wil het waterschap via perceel A weer naar de openbare weg rijden. Tijdens dat rijden over perceel A wordt geen onderhoud aan een watgang uitgevoerd. Het heeft als voordeel dat er niet over een langer traject teruggedreden hoeft te worden over dezelfde percelen en dezelfde route als tijdens de uitvoering van het onderhoud. De eigenaar van perceel A weigert medewerking.

Is de reikwijdte van artikel 5.23 lid 1 van de Waterwet zodanig dat de eigenaar van perceel A moet gedogen dat het waterschap over zijn perceel rijdt om weer naar de openbare weg te komen? (Perceel A is wel gebaat bij het onderhoud dat aan de hoofdwatgang langs zijn perceel wordt uitgevoerd, vanaf perceel B aan de overzijde).

Antwoord:

De gedoogplicht voor onderhoud (artikel 5.23 Waterwet) heeft ook betrekking op het betreden van percelen als dat nodig is om het onderhoud te kunnen uitvoeren. In de Memorie van Toelichting bij de Waterwet staat:

“Dit artikel regelt dat rechthebbenden ten aanzien van onroerende zaken zijn gehouden onderhoudswerkzaamheden aan waterstaatswerken te gedogen. Zoals in artikel 5.20 is opgemerkt, zijn de gronden waarop waterstaatswerken zijn gelegen soms wel, maar dikwijls ook niet in eigendom bij de beheerder van die werken. Ten behoeve van het onderhoud aan die werken dienen die gronden of aanliggende gronden te worden betreden en dienen op of vanaf die gronden onderhoudswerkzaamheden te worden uitgevoerd.”

Het betreden van gronden waarop waterstaatswerken zijn gelegen, maar ook de aanliggende gronden, wordt dus uitdrukkelijk tot de gedoogplicht van art. 5.23 van de Waterwet gerekend. De beheerder is daarbij natuurlijk wel verplicht om in redelijkheid te handelen. Het is redelijk om perceel A te mogen betreden als het afzien daarvan veel meer tijd kost. De beheerder moet zijn werk immers doelmatig kunnen uitvoeren. Als het daarentegen nauwelijks extra tijd kost om uitsluitend perceel B te betreden, en de eigenaar van perceel A dus gemakkelijk ontzien kan worden, dan is het niet redelijk om perceel A toch te betreden.

Er speelt zich veel onder het water af

“Als je kijkt naar de zee, denk je dat er heel veel ruimte is. Maar er speelt zich zeer veel op en onder het water af en er zijn veel gebieden met een speciale functie. Daar moeten wij bij de vergunningverlening rekening mee houden.”

“Door de samenwerking zijn we meer elkaars taal gaan spreken”

Martine Graafland, coördinator vergunningverlening Rijkswaterstaat Zee en Delta, een samenvoeging van Rijkswaterstaat Noordzee en Rijkswaterstaat Zeeland: “De Noordzee is alles vanaf de laagwaterlijn tot en met het randje van het Nederlands Continentaal Plat. Het Noordzeestrand hoort er niet bij; dat zit bij onze ‘landcollega’s’.

Als vergunningverlener bij Zee en Delta geven wij vergunningen af voor de Zeeuwse Wateren en de Noordzee. Ik heb het nu verder over de Noordzee. Voor de Noordzee geven we waterwetvergunningen en ontgrondingsvergunningen af, voor mensen die iets in, aan, op of onder de waterbodem willen doen. De activiteiten waarvoor wij vergunningen verlenen, zijn grote projecten zoals de aanleg van een windmolenpark, zeewierkweek, het storten van baggerspecie of zandwinning.

Veel activiteiten, veel belangen om af te wegen

Wij maken vooral een afweging met andere activiteiten die er zijn. Als je kijkt naar de zee, denk je dat er zeer veel ruimte is. Maar er speelt zich heel veel op en onder het water af. Zo zijn er veel gebieden met een speciale functie. Denk aan de vaarroutes verder op zee, waarin je bijvoorbeeld geen windmolenpark kunt bouwen of zand kunt storten.

Er zijn ook ankergebieden, zoals bijvoorbeeld voor Scheveningen, waar schepen kunnen wachten tot ze in de haven terecht kunnen. Er zijn ook clearways, de ‘bermen’ van de scheepvaartroutes, munitiestortplaatsen, defensieoefengebieden, olie- en gasplatformen met een groot gebied eromheen dat vrijgehouden moet worden, kabels en leidingen onder de grond en de Natura2000-gebieden. Er zijn dus heel veel belangen die we af willen wegen.

Er speelt zich veel onder het water af

Martine Graafland, coördinator vergunningverlening Rijkswaterstaat Zee en Delta

“Als je kijkt naar de zee, denk je dat er heel veel ruimte is. Maar er speelt zich zeer veel op en onder het water af en er zijn veel gebieden met een speciale functie. Daar moeten wij bij de vergunningverlening rekening mee houden.”

In en op zee spelen dus veel onderwerpen, die niet noodzakelijkerwijs onder één departement vallen. Wij gaan daar op dezelfde manier mee om als bijvoorbeeld een waterschap dat een vergunning geeft, waar rekening gehouden moet worden met provincies, gemeenten en burgers. Wij hebben te maken met andere beleidsdepartementen en met belangenorganisaties: bijvoorbeeld het ministerie van EZ, voor natuur en voor gas en olie, het Productschap Vis, de Stichting Noordzee, het Wereldnatuurfonds, Greenpeace...

Natuur en milieu

De wet Verontreiniging zeewater is vijf jaar geleden opgenomen in de Waterwet. Dat is heel goed gegaan. Dat komt ook doordat er al mondiale regels waren voor dit onderwerp. Je mag sowieso niets van een schip afgoeien wat de zee kan verontreinigen.

De grote uitdaging is dan de handhaving. Hoe houd je dat in de gaten? Daarvoor werken we veel samen met de Kustwacht, die vanuit vliegtuigen en schepen toezicht houdt.

Tot voor kort waren buiten de twaalf zeemijl, dat is ongeveer 22 kilometer, de Natuurbeschermingswet en de Flora- en faunawet niet van kracht. Die namen wij op zee integraal mee in onze waterwetvergunning, vanuit de doorwerking van de Europese regels. In de Waterwet staat namelijk dat wanneer een belang ergens anders niet wordt afgewogen, dat dit belang in de Waterwet meegenomen mag worden. Sinds 1 januari 2014 zijn beide natuurwetten echter van kracht op ons hele Nederlandse Continentale Plat. Dit betekent dat wij dat onderdeel niet meer hoeven af te wegen in de Waterwet vanuit de natuurwetgeving.

>>

Werken met algemene regels

Een andere verandering betreft de ontwikkelingen met wind op zee. Voor alle windvergunningen is nu een nieuwe wet in de maak, de Wet wind op zee. De vergunningen voor windmolenparken op zee vallen dan niet meer geheel onder de Waterwet.

Dat betekent dat er nieuwe instrumenten zijn en dat er een nieuwe samenwerking komt tussen overheden die over de zee gaan. Een deel van de Waterwet, met algemene regels, blijft echter wel gelden voor windmolens op zee: niet de zeebodem vernielen, geen lozingen doen, veilig werken, buiten scheepvaartroutes blijven et cetera.

Werken met algemene regels heeft het voordeel dat je niet elke denkbare situatie in vergunningen en wetgeving hoeft te vatten. De algemene regels betreffen vooral zaken die vaak voorkomen. Op land zie je die ontwikkeling ook.

Op zee gaat het vaak om zeer grote en complexe projecten, met een grote impact, die minder vaak voorkomen. Dan zijn algemene regels soms niet zo handig. Denk bijvoorbeeld aan zeevierkweek, daar spelen vele vragen rond de veiligheid, stormseizoenen, financiering, verantwoordelijkheden en milieu.

Visserij en de Kaderrichtlijn Marien

De visserij heeft geen plaats in de Waterwet; dat onderwerp valt onder het ministerie van EZ en het Europese recht van het gemeenschappelijke visserijbeleid. Wij kunnen daar vanuit de Waterwet dus geen vergunningen voor verlenen.

Naast vergunningverlener hebben wij ook andere rollen op de Noordzee, bijvoorbeeld als voortouwnemer voor de Natura2000-gebieden. Vanuit de Natuurbeschermingswet en de Natura2000-gebieden die op zee gaan komen, kunnen wel gesloten gebieden worden aangewezen. Dat zal vanzelfsprekend in nauw overleg gaan met EZ en de visserijbelangenverenigingen.

De Kaderrichtlijn Marien, dat zijn Europese richtlijnen die geïmplementeerd zijn in de Waterwet, geeft ook handvatten voor een goed marien milieu. De Kaderrichtlijn Marien gaat over het ecosysteem en betreft bijvoorbeeld afval op zee, onderwatergeluid en onverstoorde bodemintegriteit, wat weer een relatie kan hebben met visserij.

Het is wel een uitdaging om die Europese regels goed in de vergunningen onder te brengen. Daarbij kunnen we veel leren van wat er 'op land' gebeurt bij de Kaderrichtlijn Water.

Nieuwe manier van werken

Nu ik terugkijk op de vijf jaar die ik gewerkt heb met de nieuwe Waterwet – ik kan het goed vergelijken met de periode daarvoor, toen ik bij Rijkswaterstaat ook vergunningen verleende – zie ik dat we in het begin tijd nodig hadden om eraan te wennen. Voor de nieuwe Waterwet keken we veel meer naar ons 'eigen stukje vergunning' en daarna moesten we breder gaan kijken. Ook het idee dat we meer gingen afhandelen met algemene regels, kostte wat tijd om te landen; we kwamen er ook achter dat niet alles met algemene regels te regelen viel.

De nieuwe manier van werken hield in dat we zaken meer integraal gingen bekijken, meer vooroverleg voerden en dat we veel meer gingen samenwerken, bijvoorbeeld met andere departementen en met waterschappen. Een mooi voorbeeld vormen de kabels en leidingen: die stoppen niet op het strand, maar lopen door de duinen het land in waar we met waterschappen en gemeentes te maken hebben. Daar is veel afstemming en samenwerking voor nodig, ook voor de handhaving. Daardoor zijn we veel meer elkaars taal gaan spreken.

Meer integraliteit en een ruimere blik

Door de nieuwe Waterwet hebben we een proactieve houding en meer integraliteit gekregen. De vergunningverleners hebben zeker meer oog gekregen voor de belangen van de anderen, ook al hebben ze elk hun eigen specifieke kennis en invalshoek.

Hun houding en gedrag zijn daar zeker door beïnvloed: ze voeren meer overleg 'aan de voorkant' van het vergunningenproces, ze kijken meer over hun 'oude' grenzen heen en zien dat er meer is dan alleen het eigen vakgebied."

5. Waterbodems onder de Waterwet

Waterbodems

1

*waterbodem,
waterkwaliteit*

Vraag:

Is er al een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) in voorbereiding, ter uitvoering van artikel 5.19 van de Waterwet, die aangeeft in welke gevallen de kwaliteit van de bodem of oever van een oppervlaktewaterlichaam een belemmering vormt voor het realiseren van de gewenste gebiedskwaliteit of, in welke gevallen een ingreep in de bodem of oever van een oppervlaktewaterlichaam zonder meer is vereist?

Antwoord:

Nee, er is geen AMvB op grond van artikel 5.19 van de Waterwet in voorbereiding en dat zal naar verwachting ook niet meer gebeuren. Zoals in de Memorie van toelichting bij de Invoeringswet Waterwet is aangegeven ([kamerstukken II 2008-2009, 31858, nr. 3, artikel 5.14e](#)) zou het toetsingskader voor waterbodems primair in de vorm van een gezamenlijke beleidsregel worden vastgesteld. Dat is gebeurd met de vaststelling van de Handreiking beoordelen waterbodems. Deze [handreiking](#) is te raadplegen via de website van de Helpdesk Water.

2

*Trefwoorden:
drogere
oevergebied,
bevoegd gezag,
waterbodems*

Vraag:

Wie is bevoegd gezag op grond van het Besluit Bodemkwaliteit (Bbk) in aangewezen drogere oevergebieden?

Antwoord:

Voor de nuttige toepassing van bouwstoffen en grond of baggerspecie op of in de bodem met toepassing van het Besluit bodemkwaliteit (Bbk) zijn in principe Burgemeester en Wethouders van de betrokken gemeente(n) bevoegd gezag. Voor de nuttige toepassingen op of in de bodem of een oever van een oppervlaktewaterlichaam zijn B&W niet het bevoegd gezag, maar de beheerder van het betrokken oppervlaktewaterlichaam (Rijkswaterstaat voor rijkswateren en een waterschap voor niet-rijkswateren). Waaronder vallen nu de toepassingen in drogere oevergebieden?

Het vaste deel van een oppervlaktewaterlichaam bestaat volgens artikel 1.1 van de Waterwet uit de bodem en oever van het oppervlaktewaterlichaam en uit eventuele drogere oevergebieden (mits die expliciet zijn aangewezen bij of krachtens AMvB of provinciale verordening). Artikel 6.2 lid 3 van de Waterwet bepaalt dat voor de toepassing van het eerste lid de gronden binnen een oppervlaktewaterlichaam die als drogere oevergebied zijn aangewezen niet tot het oppervlaktewaterlichaam worden gerekend. Dit geldt ook voor het Bbk. In het hele Bbk moet de term oppervlaktewaterlichaam in het licht van artikel 6.2 lid 3 van de Waterwet worden gelezen: de term oppervlaktewaterlichaam omvat uitsluitend de bodem en oever van dat lichaam en niet de drogere oevergebieden. Deze drogere oevergebieden worden voor de toepassing van het Bbk namelijk beschouwd als landbodem, omdat deze gebieden niet vaak onder water staan. Van zogenaamde 'drogere oevergebieden' binnen oppervlaktewaterlichamen die op grond van artikel 3.1 of 3.2 van de Waterwet zijn aangewezen, is dus niet de waterbeheerder bevoegd gezag Bbk, maar B&W van de betrokken gemeente(n).

3

waterbodem
waterbodems

Vraag:

Gelden de landelijke doelstellingen voor saneringen voor de bodem ook voor de waterbodem? De landelijke doelstelling zijn: in 2015 worden alle spoedlocaties beheerst en in 2030 moeten alle locaties geschikt zijn voor de beoogde functie.

Antwoord:

Nee, voor de waterbodem zijn de doelstellingen van de Waterwet (waaronder de milieudoelen van de Kaderrichtlijn water) en de daaraan verbonden termijnen bepalend. De doelstellingen van de Kaderrichtlijn water moeten in principe in 2015 zijn bereikt. Daarbij is fasering mogelijk voor twee planperiodes van zes jaar (tot 2027), overeenkomstig de bepalingen van de Kaderrichtlijn water.

6. Algemene regels en procedures vergunningverlening

Algemene regels

1
waterakkoord,
samenwerking
overheden,
procedures

Vraag:

Blijft na de inwerkingtreding van de Waterwet de mogelijkheid van een aansluitvergunning bestaan?

Antwoord:

Ja, ook na inwerkingtreding van de Waterwet blijft het voor een waterschap mogelijk om op grond van artikel 56 van de Waterschapswet een aansluitverordening op te stellen en op basis daarvan een aansluitvergunning onder voorwaarden aan een gemeente te verlenen. Hierbij moet wel worden bedacht dat de nieuwe beleidslijn van het Rijk, op voorstel van de Unie van waterschappen, de Vereniging Nederlandse Gemeenten en het Interprovinciaal Overleg, juist is om de praktijk van dergelijke aansluitvergunningen te verlaten en in te ruilen voor een praktijk van (afval)waterakkoorden en bestuurlijke afspraken waarvoor de Waterwet wel uitdrukkelijk de basis biedt.

2
procedures,
watervergunning,
bevoegd gezag

Vraag:

Kan het aanvraagformulier voor de omgevingsvergunning ook dienen als een aanvraag voor een watervergunning?

Antwoord:

Nee, de watervergunning en de omgevingsvergunning zijn aparte besluiten, ieder met een eigen bevoegd gezag en een eigen procedure. Omdat beide besluiten een aparte grondslag hebben (Waterwet en Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) kunnen ze niet geïntegreerd worden en worden ze ook afzonderlijk aangevraagd. Wel kan daarbij gebruik worden gemaakt van 1 digitaal loket: het Omgevingsloket Online (art. 6.30 van de Waterwet en artikel 7.6 van de Wabo).

3

watervergunning,
procedures

Vraag:

Op basis van welke regels is de gemeente ook het loket voor aanvragen op basis van de Waterwet?

Antwoord:

Artikel 6.15 van de Waterwet luidt:

“De aanvraag om een vergunning wordt ingediend bij burgemeester en wethouders van de gemeente waar de handeling geheel of in hoofdzaak wordt verricht.”

De Waterwetvergunning moet worden aangevraagd door het invullen van het aanvraagformulier. Het aanvraagformulier is beschikbaar via www.Omgevingsloket.nl. Het schriftelijke aanvraagformulier dat oorspronkelijk in bijlage IX van de Waterregeling was opgenomen, is per 1 juli 2013 vervallen. Via het omgevingsloket kan de vergunning digitaal worden aangevraagd. Zo nodig kan het bevoegd gezag vragen dit formulier ter beschikking te stellen.

4

watervergunning,
samenwerking
overheden,
bevoegd gezag,
procedures

Vraag:

Is er een plicht om oude vergunningen, die nu onder de Waterwet vallen, te actualiseren?

Antwoord:

De algemene actualisatieplicht (die ook geldt voor omgevingsvergunningen voor inrichtingen) staat in artikel 6.26 lid 1 van de Waterwet in samenhang met artikel 2.30 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Artikel 6.26 is alleen van toepassing op watervergunningen voor het lozen of storten van stoffen. Watervergunningen voor grondwateronttrekkingen of het gebruik van waterstaatswerken hoeven dus niet regelmatig te worden gezien op actualiteit.

Daarnaast is er een specifieke vierjaarlijkse actualisatieplicht opgenomen in artikel 6.2 van de Waterregeling. Deze actualisatieplicht geldt uitsluitend voor watervergunningen voor het lozen, waarbij een of meer stoffen worden geloosd waarvoor Europese emissiegrenswaarden zijn vastgesteld.

Het uitgangspunt van de Waterwet is dat er één integrale watervergunning wordt verleend. Om te zorgen dat de watervergunningen die uit het overgangsrecht ontstaan binnen afzienbare tijd ook in één integrale watervergunning worden omgezet, bepaalt artikel 6.18,

eerste lid van de Waterwet dat bij de aanvraag van een wijziging van een watervergunning die betrekking heeft op een handeling die deel uitmaakt van een samenstel van handelingen waarvoor ook reeds een of meer andere watervergunningen van kracht zijn, het bevoegd gezag kan bepalen dat een nieuwe watervergunning moet worden aangevraagd voor alle handelingen die behoren tot het samenstel. Zo'n vergunning wordt een revisievergunning genoemd. Hoofdstuk 2.6 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht bevat een vergelijkbare bepaling voor de omgevingsvergunning voor een inrichting.

Het bevoegd gezag moet over het verlenen van een revisievergunning overeenstemming bereiken met de andere bevoegde bestuursorganen. Wie het bevoegde gezag is, volgt uit artikel 6.17 van de Waterwet.

Artikel 6.18, tweede tot en met vierde lid van de Waterwet, bevatten enkele procedurele bepalingen voor revisievergunningen. Als een aanvraag om een revisievergunning is ingediend, worden andere aanvragen tot wijziging van een van de betrokken watervergunningen buiten behandeling gelaten. Bestaande rechten uit de betrokken watervergunning kunnen niet zomaar ingeperkt worden; dit kan alleen als dat toch al mogelijk zou zijn op grond van bijvoorbeeld artikel 6.22 van de Waterwet. De bestaande watervergunningen vervallen op het moment dat de revisievergunning onherroepelijk is geworden.

Artikel 6.18 van de Waterwet is pas van toepassing als de vergunninghouder zelf besluit om een wijziging van een watervergunning aan te vragen. De situatie dat die vergunninghouder over verschillende watervergunningen beschikt, kan daardoor nog geruime tijd voortduren. Om die reden is in artikel 6.19 van de Waterwet bepaald dat het bevoegd gezag ook

ambtshalve een revisievergunning kan verlenen. Hiervoor gelden dezelfde procedurele eisen als bij een revisievergunning op aanvraag.

5

*watervergunning,
directe lozing*

Vraag:

Moeten bedrijven die zijn aangesloten op een bedrijfsriolering dat op haar beurt loost op de rioolwaterzuiveringsinstallatie beschouwd worden als lozer in de zin van de Wet milieubeheer of de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (indirecte lozers), of moeten deze worden beschouwd als lozers als bedoeld in artikel 6.2, lid 2 van de Waterwet?

Antwoord:

Alle lozingen op het bedrijfsriool gelden als indirecte lozingen, en vallen daarmee onder het bevoegd gezag van de Wet milieubeheer of de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Het maakt hierbij niet uit of sprake is van een lozing op een openbaar of privaat rioelstelsel. De lozing vanuit een bedrijfsriool rechtstreeks op de rioolwaterzuiveringsinstallatie (dus zonder tussenkomst van de gemeentelijke riolering of andere bedrijfsriolering) is wel vergunningplichtig op grond van [artikel 6.2, lid 2 van de Waterwet](#).

6

*procedures,
watervergunning,
coördinatie,
IPPC-bedrijf*

Vraag:

Uit de coördinatiebepaling van artikel 6.27 van de Waterwet volgt dat aanvragen voor de watervergunning en de Wabo-vergunning binnen zes weken na elkaar moeten zijn ingediend. Zo niet, dan kunnen de aanvragen niet in behandeling worden genomen. Wat is de consequentie voor de aanvraag van een watervergunning wanneer gedurende de vergunningprocedure de Wabo-aanvraag wordt ingetrokken en op een veel later tijdstip opnieuw wordt ingediend?

Antwoord:

[Artikel 6.27](#) is van toepassing op de aanvraag voor een watervergunning van een IPPC-bedrijf. Alleen voor deze vergunningen geldt de wettelijk voorgeschreven coördinatieplicht. Wanneer een aanvraag om een omgevingsvergunning wordt ingetrokken, dan valt er strikt genomen niets meer te coördineren. De aanvraag van de watervergunning moet dan ook buiten behandeling worden gelaten. Dit is niet verwonderlijk als wordt bedacht dat het juist de bedoeling is beide vergunningen te moeten hebben voordat een IPPC-inrichting kan worden opgericht of gewijzigd.

7

*maatwerkvoorschrift,
watervergunning,
keur, procedures,
samenwerking
bevoegd gezag*

Vraag:

Kan het opleggen van een maatwerkvoorschrift op basis van het Activiteitenbesluit en het verlenen van een watervergunning op basis van de keur in één beschikking worden geïntegreerd? Zou het antwoord anders luiden indien de aanvraag op basis van de Waterwet en de keur zou zijn?

Antwoord:

Besluiten met verschillende wettelijke grondslagen zijn altijd afzonderlijke besluiten. Dat geldt ook voor een watervergunning op grond van de keur en een maatwerkvoorschrift op grond van het Activiteitenbesluit. Zelfs als beide besluiten in één document verenigd worden, blijven het in juridische zin twee afzonderlijke besluiten.

De Waterwet maakt expliciet een uitzondering op deze hoofdregel van het bestuursrecht in [artikel 6.17](#): op een aanvraag om een vergunning voor een samenstel van handelingen wordt één besluit genomen door één bevoegd gezag. Dit artikel geldt echter alleen voor watervergunningen en niet voor andere besluiten, zoals maatwerkvoorschriften. Zie ook de definitie van watervergunning in [artikel 1.1 van de Waterwet](#).

8

*procedures,
IPPC-inrichting,
watervergunning*

Vraag:

Wanneer treedt een watervergunning als bedoeld in artikel 6.2 van de Waterwet in werking (na de bekendmaking van de vergunning of na afloop van de beroepstermijn) en waarop is dit gebaseerd?

Antwoord:

In de Waterwet is niets bepaald over de inwerkingtreding van vergunningen. Daarom zijn de bepalingen van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing. De Algemene wet bestuursrecht art. [3.40](#) bepaalt dat een besluit niet in werking treedt voordat het is bekendgemaakt. Als er in de watervergunning geen expliciete inwerkingtreedingsbepaling is opgenomen, treedt de vergunning daarom in werking met ingang van de dag na bekendmaking van de vergunning.

Uitzondering is de vergunning voor het lozen vanuit een IPPC-inrichting waarbij Waterwet-artikel 6.27 van toepassing is. Deze uitzondering is gebaseerd op artikel 20.1 en artikel 20.3 van de Wet milieubeheer.

Voor omgevingsvergunningen voor inrichtingen (omgevingsvergunning milieu) is de inwerkingtreding wel expliciet geregeld in de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Volgens [artikel 6.1 lid 2 en 3 van de Wabo](#) treedt de omgevingsvergunning milieu in werking met ingang van de dag na afloop van de beroepstermijn of, indien een voorlopige voorziening is aangevraagd, nadat op dat verzoek is beslist. Bij coördinatie tussen een watervergunning voor het lozen en de omgevingsvergunning milieu bij IPPC-inrichtingen, kan het dus voorkomen dat beide vergunningen op verschillende tijdstippen in werking treden. Indien gewenst kan de inwerkingtreding van de watervergunning worden gelijkgeschakeld met de inwerkingtreding van de omgevingsvergunning milieu, door in de watervergunning een voorschrift over inwerkingtreding van de vergunning op te nemen.

9

*watervergunning,
procedures*

Vraag:

Kan een vergunningaanvrager een vergunning juridisch afdwingen?

Antwoord:

Er is geen mogelijkheid om het verlenen van een vergunning letterlijk af te dwingen. Er zijn wel twee juridische mogelijkheden om de druk om tijdig een vergunning af te geven op te voeren.

1. Sinds enige tijd is het mogelijk om een dwangsom op te leggen aan het bevoegd gezag, indien die niet tijdig op een aanvraag beslist. Dit is geregeld in afdeling 4.1.3.2 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) (Dwangsom bij niet tijdig beslissen). Het bevoegd gezag dient dan wel eerst schriftelijk ingebreke te worden gesteld (zie artikel 4:17 lid 3 van de Awb). Twee weken later is de eerste dwangsom verschuldigd. De dwangsom bedraagt 20 tot 40 euro per dag, met een maximum van € 1.260,-.

2. Een tweede mogelijkheid is om in beroep te gaan bij de rechtbank tegen het niet tijdig nemen van een besluit. Het is niet nodig om eerst bezwaar te maken bij de waterbeheerder tegen het niet tijdig nemen van het besluit, zie artikel 7:1 van de Awb. De rechtbank kan, als het beroep gegrond wordt verklaard, de waterbeheerder opdragen om binnen een bepaalde termijn een besluit te nemen.

10

Vraag:

watervergunning,
rioolzuiverings-
installatie

Is er op grond van de Waterwet een vergunning nodig voor het (direct) lozen op en persleiding of een rioolzuiveringsinstallatie?

Antwoord:

Lozingen op een zuiveringstechnisch werk, anders dan via de gemeentelijke riolering, vallen onder de vergunningplicht van artikel 6.2 lid 2 van de Waterwet. De persleiding naar de rioolzuiveringsinstallatie kan behoren tot het zuiveringstechnische werk, zodat ook voor het lozen op de persleiding een watervergunning is vereist.

Procedure vergunningverlening

11

procedures,
watervergunning,
melding, IPPC
- inrichting,
samenloop

Vraag:

In welke gevallen wordt een watervergunning verleend via de reguliere procedure (acht weken) en wanneer via de openbare voorbereidingsprocedure (zes maanden)? Waar staat hoe lang van te voren een melding moet worden gedaan?

Antwoord:

De gevallen waarin de lange procedure (zes maanden, de uniforme openbare voorbereidingsprocedure) van toepassing is op de voorbereiding van de watervergunning staan in artikel 6.16 lid 1 van de Waterwet. Het gaat dus om watervergunningen voor het lozen of storten van stoffen en op watervergunningen voor grondwateronttrekkingen waarbij de provincie bevoegd gezag is (artikel 6.4 van de Waterwet). Hierop is weer een uitzondering gemaakt in artikel 6.1b van het Waterbesluit. Dat artikel komt erop neer dat de korte procedure toch van toepassing is op watervergunningen voor het lozen, als dat lozen plaatsvindt buiten een Wm-inrichting of binnen een inrichting type A of B als bedoeld in het Activiteitenbesluit. Feitelijk worden alleen lozingsvergunningen voor IPPC-inrichtingen en type C-inrichtingen nog met de lange procedure voorbereid, alle andere lozingsvergunningen volgen de korte procedure.

Voor overige handelingen in het watersysteem (bijvoorbeeld gebruik van waterstaatswerken) is de proceduretijd in beginsel maximaal acht weken, tenzij redenen bestaan om de openbare voorbereidingsprocedure van toepassing te verklaren. Dat gebeurt dan bij besluit op grond van artikel 3:10 van de Awb.

Het bevoegd gezag kan niet kiezen voor de korte procedure als de lange voorbereidingsprocedure wettelijk van toepassing is verklaard. Met artikel 6.1b van het Waterbesluit hebben zij de praktische bezwaren van de lange procedure voor relatief onbelangrijke lozingen ondervangen.

Bij samenloop van vergunningplichtige activiteiten is de langste procedure leidend. Dat kan dus betekenen dat waar een lozing vergund wordt (lange procedure) waarbij tevens een keuraspect aan de orde is (korte procedure) de lange procedure wordt gevolgd.

De Waterregeling geeft in artikel 6.14 lid 1 aan dat een melding vier weken voor de uitvoering wordt gedaan.

12

procedures,
watervergunning,
bodemenergie

Vraag:

Bij grote energieopslagsystemen kan een Milieu Effect Rapportage (MER) noodzakelijk zijn. Omwille van de tijdswinst heeft een initiatiefnemer besloten gelijktijdig met de publicatie van het MER ook de watervergunning aan te vragen. Kunnen beide procedures tegelijk starten en als beide procedures tegelijk lopen, welke procedure is dan leidend?

Antwoord:

De watervergunning voor een bodemenergiesysteem wordt voorbereid met de openbare voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht. Om die reden is paragraaf 7.8 van de Wet milieubeheer van toepassing op de voorbereiding van het MER (tenzij er tevens een passende beoordeling op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 moet worden gemaakt, dan is paragraaf 7.9 van de Wet milieubeheer van toepassing). De m.e.r.-procedure en de voorbereiding van de watervergunning zijn met elkaar verweven, het is dus niet zo dat een van de procedures voorrang heeft boven de andere. Naast paragraaf 7.8/7.9 van de Wet milieubeheer is ook paragraaf 7.10 van de Wet milieubeheer van belang voor de procedure. Zo bepaalt artikel 7.30 Wet milieubeheer dat het MER ter inzage wordt gelegd tegelijk met de ontwerp-watervergunning. Het is dus vereist dat het MER uiterlijk op dat tijdstip definitief is. Het bevoegd gezag moet volgens artikel 7.37 van de Wet milieubeheer in de vergunning vermelden hoe het MER heeft doorgewerkt in de vergunning.

Procedure watervergunning

13

watervergunning,
procedures, keur

Vraag:

Bij de omgevingsvergunning (de lichtere gevallen) wordt bij niet tijdig van het bevoegd gezag de vergunning van rechtswege verleend. Is dat bij de watervergunning ook het geval?

Antwoord:

Nee, de Waterwet gaat niet uit van de zogenoemde 'lex silencio positivo': niet-tijdig beslissen is stilzwijgend instemmen. Mogelijk wordt de lex silencio positivo in de toekomst alsnog van toepassing verklaard op (bepaalde) watervergunningen.

14

watervergunning,
procedures

Vraag:

Mag een bedrijf al met werkzaamheden beginnen als de reactietermijn op de ontwerpvergunning nog niet voorbij is? Het gaat om een Waterwetvergunning die wordt voorbereid met de reguliere vergunningprocedure.

Antwoord:

In de Waterwet is niets geregeld over de inwerkingtreding van beschikkingen (anders dan bijvoorbeeld in de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht artikel 6.1). Dit betekent dat de bepalingen van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing zijn en dat de waterver-

gunning in principe direct na bekendmaking in werking treedt. De vergunninghouder kan vanaf dat moment gebruik maken van de vergunning, ook al is die nog niet onherroepelijk. Eventueel ingesteld bezwaar of beroep heeft geen schorsende werking. Schorsing is alleen aan de orde indien de voorzieningenrechter van de rechtbank een verzoek inwilligt. Als de vergunning na bezwaar wordt gewijzigd of ingetrokken, of na beroep wordt vernietigd, kan de vergunninghouder wel aansprakelijk zijn voor het handelen zonder of in afwijking van de vergunning.

15

watervergunning,
procedures

Vraag:

Hoe is de beroepsprocedure wanneer verschillende activiteiten, zoals bouwen in de waterkering en lozen op het oppervlaktewater, gecombineerd zijn in één watervergunning?

Antwoord:

Wat betreft het beroep tegen een watervergunning volgt de Waterwet de hoofdregel van de Algemene wet bestuursrecht: beroep in twee instanties. Dat wil zeggen: beroep op de rechtbank en hoger beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Indien de handelingen behoren tot een samenstel, wordt er voor dat samenstel één watervergunning verleend met één procedure. Aangezien de watervergunning in het voorbeeld (mede) betrekking heeft op een lozing, is artikel 6.16 van de Waterwet van toepassing (met uitzondering van de gevallen genoemd in artikel 6.1b van het Waterbesluit) en wordt de vergunning voorbereid met toepassing van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht. Dat betreft dus de gehele vergunning, ook de handelingen van het samenstel anders dan het lozen. Artikel 20.1 van de Wet milieubeheer, waarin rechtstreeks beroep op de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State is geregeld, is niet van toepassing op de Waterwet, tenzij sprake is van verplichte coördinatie met de milieuvergunning (zie artikel 1.18, onderdeel U, van de Invoeringswet Waterwet).

Praktijkvoorbeeld

16

procedure,
watervergunning,
schade

Vraag:

Een waterschap heeft in het verleden vergunningen voor onbepaalde tijd verleend voor het onttrekken van water aan oppervlaktewater. Men wil nu – op grond van artikel 6.22 van de Waterwet – deze vergunningen actualiseren en een concreet voorschrift opnemen waarin de onttrekking moet worden beëindigd als er geen water meer over de dichtstbijzijnde stuw komt. Kan hiervoor een revisievergunning worden gebruikt?

Antwoord:

De revisievergunning is uitsluitend bedoeld voor het samenvoegen van verschillende bestaande watervergunningen voor een samenstel van handelingen tot één watervergunning voor dat samenstel. Dat lijkt hier niet aan de orde.

Op grond van artikel 6.22 van de Waterwet kan het bevoegd gezag een vergunning en de daaraan verbonden voorschriften en beperkingen wel wijzigen of aanvullen. Er kan dus een voorschrift aan de vergunning worden toegevoegd over het (tijdelijk) stopzetten van de onttrekking als er geen water over de bovenstroomse stuw stroomt. Eventuele andere verouderde voorschriften kunnen tegelijkertijd worden aangepast.

Het wijzigen of aanvullen van de voorschriften van een bestaande vergunning kan leiden tot schade voor de vergunninghouder. Die schade zou mogelijk door het waterschap vergoed moeten worden. Echter, iedere vergunninghouder moet er rekening mee houden dat voorschriften van de vergunning op enig moment kunnen worden gewijzigd of aangevuld. Bij oude vergunningen is deze kans steeds groter. Daarnaast kan sprake zijn van gewijzigde omstandigheden, zoals toename van droge periodes door klimaatverandering en nieuwe normen voor de ecologische toestand van oppervlaktewateren. Vanzelfsprekend moet het besluit goed gemotiveerd worden en moet de vergunninghouder de gelegenheid krijgen om zijn zienswijze naar voren te brengen ([artikel 4:8 van de Algemene wet bestuursrecht](#)).

17

*procedures,
watervergunning,
schade*

Vraag:

Is het mogelijk een drainagevergunning in te trekken op grond van artikel 6.22, lid 3, onder b van de Waterwet, omdat het waterschap nieuw beleid heeft opgesteld waarbij drainage in kwetsbaar natuurgebied niet meer wordt vergund en kan daarbij onder ‘omstandigheden of feiten’ ook worden verstaan ‘nieuw vastgesteld beleid’?

Antwoord:

In de Memorie van Toelichting bij het wetsvoorstel Waterwet is niet omschreven wat moet worden verstaan onder ‘omstandigheden of feiten’ als bedoeld in [artikel 6.22 lid 3 onder b van de Waterwet](#). Naar zijn aard is ‘omstandigheden of feiten’ een zeer ruim begrip. Ook gewijzigd beleid van het waterschap kan tot intrekking van verleende watervergunningen aanleiding geven. Daarbij is vooral van belang wat dat nieuwe beleid precies inhoudt. In het ideale geval zou in het nieuwe beleid zijn vastgelegd hoe wordt omgegaan met bestaande, vergunde handelingen die niet passen binnen het nieuwe beleid.

Intrekking van de watervergunning is zeker mogelijk, als expliciet in het nieuwe beleid is opgenomen dat het waterschap (na een bepaalde overgangperiode) tot intrekking zal overgaan. Intrekking van de watervergunning is natuurlijk niet mogelijk (althans niet door slechts naar het nieuwe beleid te verwijzen) als in de beleidsregel is vastgelegd dat het nieuwe beleid alleen van toepassing is op nieuwe aanvragen.

Ook de vraag of het waterschap onderzoek moet doen naar de schade die in het specifieke geval door de drainage wordt toegebracht, hangt af van de exacte formulering van de beleidsregel. In principe zou dergelijk onderzoek (in algemene zin) al bij de voorbereiding van de beleidsregel moeten zijn uitgevoerd, ter onderbouwing van het nieuwe beleid. Als dat zo is, dan kan worden volstaan met een verwijzing naar de beleidsregel en is geen onderzoek naar het specifieke geval nodig.

De betrokkene zou bij intrekking van de vergunning mogelijk aanspraak kunnen maken op schadevergoeding op grond van [artikel 7.14 van de Waterwet](#), mits de schade redelijkerwijze niet of niet geheel te zijnen laste behoort te blijven. Het is echter niet ondenkbaar dat eventuele schade vanwege intrekking van de vergunning tot het normale maatschappelijke risico behoort. Perceeleigenaren binnen een kwetsbaar natuurgebied moeten er immers rekening mee houden dat de bescherming van natte natuurwaarden op enig moment kan leiden tot beperking van de mogelijkheden om te draineren.

18

*procedures,
watervergunning,
zorgplicht*

Vraag:

Een brug die over een sloot van het waterschap is gebouwd wordt door de eigenaren van de belendende percelen gebruikt voor goederentransport. Is de watervergunning overdraagbaar en kan de vergunning door derden worden gebruikt?

Antwoord:

Een watervergunning is zaakgebonden en daardoor overdraagbaar, tenzij de overdraagbaarheid in de vergunning zelf is uitgesloten. Zie [artikel 6.24 van de Waterwet](#).

In dit geval is een watervergunning verleend om een brug over een slootje (in beheer van het waterschap) te bouwen. Alleen de realisatie (bouw) van de brug is (water)vergunningplichtig, het gebruik ervan (transport over de brug) wordt niet in directe zin geregeld in de Waterwet.

Wel kan gehandhaafd worden middels de zogenoemde 'zorgplicht' (zorgplicht Waterwet en Besluit lozen buiten inrichtingen).

Als een lozing (bijvoorbeeld door structureel losse stoffen te vervoeren) redelijkerwijs voorkomen of gereduceerd kan worden, dan dienen de verantwoordelijke gebruikers van de brug hiervoor te zorgen. Als stoffen worden vervoerd die gemakkelijk uitwaaien in het oppervlaktewater, dan is het goed om van tevoren in overleg te gaan met de betreffende waterbeheerder.

19

grondwater,
bevoegd gezag,
watervergunning

Vraag:

Het waterschap is beheerder van een omvangrijke onttrekking op een bedrijventerrein van (meer dan miljoen m³ grondwater per jaar). De vergunning hiervoor is verleend door de provincie.

Het plan is om een groot deel van de bronnen te vervangen door pompen op een nabijgelegen locatie buiten dit terrein. In de huidige situatie wordt een deel van het onttrokken water benut voor bedrijfsdoeleinden. Dit rechtvaardigt de kwalificatie 'industriële onttrekking', vandaar dat de provincie bevoegd is. Het is echter denkbaar dat voor de 'uitgeplaatste' bronnen geen industriële toepassing meer geldt. Op dat moment zou het bevoegd gezag kunnen overgaan naar de waterbeheerder

Voor een zorgvuldige en juridisch juiste verwerking van deze verandering is het zaak om te weten wie in dit geval het bevoegd gezag is en waar dat van afhangt. Kan er sprake zijn van een nieuwe vergunning, naast de bestaande vergunning? Ook voor de eventuele noodzaak om een MER op te stellen voor de voorgenomen aanpassing is het van belang om te weten welk bevoegd gezag hierover beslist.

Antwoord:

De provincie is, voor zover hier van belang, bevoegd gezag voor de watervergunning voor grondwateronttrekkingen ten behoeve van industriële toepassingen, indien de te onttrekken hoeveelheid water meer dan 150.000 m³ per jaar bedraagt. Voor onttrekkingen voor andere doeleinden (met uitzondering van bodemenergiesystemen en de openbare drinkwatervoorziening) is het waterschap bevoegd gezag. Het waterschap is eveneens bevoegd gezag voor industriële onttrekkingen van minder dan 150.000 m³ per jaar.

Als eerste is de vraag aan de orde of de uitgeplaatste bronnen een zelfstandige onttrekkingsinrichting zijn, of dat de uitgeplaatste bronnen samen met de bestaande bronnen als één onttrekkingsinrichting moeten worden beschouwd. Doorslaggevend hierbij is of de verschillende onttrekkingsinrichtingen een samenhangend geheel vormen, zodat zij op grond van artikel 1.1 lid 2 van de Waterwet als één onttrekkingsinrichting moeten worden aangemerkt. Voor één onttrekkingsinrichting wordt één watervergunning verleend.

Uit jurisprudentie, gevormd onder de Grondwaterwet (zie <http://uitspraken.rechtspraak.nl>), blijkt dat de volgende aspecten een rol spelen bij de vraag of verschillende onttrekkingsputten als één onttrekkingsinrichting moeten worden aangemerkt:

- Worden de putten door hetzelfde bedrijf of dezelfde instantie gebruikt?
- Hoe liggen de putten ten opzichte van elkaar (al of niet hetzelfde terrein, afstand)?
- Onttrekken de putten uit hetzelfde watervoerende pakket?

In de genoemde uitspraak was het feit dat de putten door één Wm-inrichting werden gebruikt (ook al bestond die uit verschillende rechtspersonen), dat de putten op hetzelfde terrein waren gelegen op een afstand van 87 m en uit hetzelfde watervoerende pakket onttrokken, reden om de putten als één onttrekkingsinrichting aan te merken.

Als de bestaande putten en de uit te plaatsen putten als één onttrekkingsinrichting moeten worden aangemerkt is het niet mogelijk om voor de uit te plaatsen putten een afzonderlijke watervergunning aan te vragen. Er zal een aanvraag tot wijziging van de bestaande vergunning moeten worden ingediend.

Wie het bevoegd gezag is voor de vergunning hangt af van de vraag of er meer dan 150.000 m³ per jaar wordt onttrokken voor industriële toepassing. De aanvraag is hierbij doorslaggevend. Als uit de aanvraag tot wijziging van de watervergunning blijkt dat van het onttrokken grondwater uit de gehele onttrekkingsinrichting meer dan 150.000 m³ per jaar bedoeld is voor industriële toepassing, dan blijft de provincie bevoegd gezag voor de watervergunning. Ook als in de toekomst feitelijk minder dan 150.000 m³ per jaar voor industriële toepassing wordt gebruikt, blijft de provincie bevoegd gezag. Het is vaste jurisprudentie in het milieurecht dat voor de beoordeling van onder andere het bevoegd gezag niet de feitelijke situatie maar de aangevraagde situatie doorslaggevend is (zie bijvoorbeeld <http://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:RVS:2008:BC5752>). Pas als een aanvraag tot wijziging van de vergunning wordt ingediend waaruit blijkt dat minder dan 150.000 m³ per jaar voor industriële toepassing wordt gebruikt, wordt het waterschap bevoegd gezag voor de vergunning.

20

keur, samenwerking overheden, handhaving

Vraag:

Een waterschap geeft wateradviezen af voor initiatieven en bouwplannen van burgers en bedrijven. Gemeenten nemen deze adviezen (als wateradvies) over in de omgevingsvergunning (sommige gemeenten zelfs als voorschrift) die zij verstrekken.

Wat is de status van het wateradvies in de omgevingsvergunning: een advies of een voorschrift? Vraag: als er een overtreding wordt geconstateerd wie kan of moet dan handhavend optreden? Gemeente of waterschap?

Hoe zit het als dit voorschrift in de omgevingsvergunning is gebaseerd op onjuiste gronden?

Antwoord:

Als een gemeente in de omgevingsvergunning een voorschrift opneemt over de afvoer of berging van hemelwater, dan kan de gemeente handhavend optreden indien het voorschrift overtreden wordt. De gemeente is immers (als enige) bevoegd gezag voor het verlenen en handhaven van omgevingsvergunningen voor bouwwerken. Het waterschap is niet bevoegd om handhavend op te treden tegen een overtreding van een voorschrift in een omgevingsvergunning bouwen.

Het feit dat de gemeente wel of niet een voorschrift over afvoer of waterberging in de omgevingsvergunning heeft opgenomen, heeft geen enkele invloed op de bevoegdheid van het waterschap om handhavend op te treden tegen overtredingen van de keur of de algemene regel Versnelde afvoer van verhard oppervlak. De regeling in de keur berust op de eigen bevoegdheid van het waterschap. Het waterschap is dus altijd bevoegd om handhavend op te treden tegen een overtreding van de algemene regel Versnelde afvoer van verhard oppervlak, ook als de gemeente een identiek voorschrift heeft opgenomen in de omgevingsvergunning. De gemeente en het waterschap zijn dan bevoegd om handhavend op te treden op grond van dezelfde feiten (namelijk afwijken van het wateradvies) maar niet op grond van dezelfde wettelijke grondslag (dat is namelijk voor het waterschap een overtreding van de keur of de algemene regel Versnelde afvoer van verhard oppervlak en voor de gemeente een overtreding van de voorschriften van de omgevingsvergunning). Het ligt natuurlijk voor de hand dat de gemeente en het waterschap hun handhavingsacties in zo'n geval op elkaar afstemmen, maar dat is niet wettelijk verplicht.

Als de gemeente een voorschrift over afvoer of waterberging heeft opgenomen in de omgevingsvergunning op onjuiste gronden – bijvoorbeeld omdat het bestemmingsplan daar geen aanknopingspunten voor biedt – dan is de kans groot dat de rechter in een eventuele beroepszaak tegen een handhavingsbesluit van de gemeente zal concluderen dat het betreffende voorschrift in de omgevingsvergunning onverbindend is en dat dus de wettelijke grondslag voor handhavend optreden door de gemeente ontbreekt. Het handhavingsbesluit zal dan vernietigd worden.

Vijf jaar Waterwet

“Nu we terugkijken op wat we destijds inbrachten bij de totstandkoming van de Waterwet zijn we daar, zonder zelfgenoegzaam te willen zijn, tevreden over. Het resultaat is dat de waterschappen onderling goed samenwerken, ook met Rijkswaterstaat, gemeenten en provincies.”

“Samen sterk dankzij een integrale Waterwet”

“De Unie van Waterschappen is de stem van de waterschappen in Den Haag en in Brussel, die zorgt voor lobby en communicatie, maar de Unie is er ook voor verbinding tussen, met en voor de waterschappen. Onze rol bij de totstandkoming van de Waterwet, vijf jaar geleden, was die van stimulator. We zijn betrokken geweest in het Kernteam Waterwet en we hebben namens de sector geparticipeerd en gereageerd. We hebben verteld wat de regionale waterbeheerder terug wil zien in de Waterwet: samenwerking, goede doelstellingen, goede normen, een passend instrumentarium, op de juiste plaats.

Wat wij destijds inbrachten, is bijvoorbeeld de wens om de normen voor primaire waterkeringen in de Waterwet op te nemen. Dat zijn de belangrijkste normen voor de belangrijkste dijken. Die verdienen het om op wetsniveau neergezet te worden.

We hebben ook onze zorg uitgesproken over zaken waarvan wij denken dat ze beter zouden kunnen. Bijvoorbeeld de indirecte lozingen, de lozingen van bedrijven en andere bronnen op het riool, naar onze afvalwaterzuiveringen. Wij waren bevoegd gezag voor de zware indirecte lozingen, van de petrochemische industrie bijvoorbeeld.

Wij zijn in de nieuwe Waterwet voor dit onderwerp echter adviseur geworden, ondanks ons grote belang bij een doelmatige werking van de afvalwaterzuiveringen en een goede waterkwaliteit voor de regionale watersystemen. De wetgever heeft daarin de keuze gemaakt om die taak bij de gemeenten en de provincies neer te leggen. De minister heeft toentertijd aan het parlement wel toegezegd om dit knelpunt bij de vijfjaarlijkse evaluatie van de Waterwet mee te nemen.

Vijf jaar Waterwet

Mr. Andy Krijgsman, senior-beleidsmedewerker Water bij de Unie van Waterschappen

“Nu we terugkijken op wat we destijds inbrachten bij de totstandkoming van de Waterwet zijn we daar, zonder zelfgenoegzaam te willen zijn, tevreden over. Het resultaat is dat de waterschappen onderling goed samenwerken, ook met Rijkswaterstaat, gemeenten en provincies.”

Gewijzigde rollen

Met de ingang van de Waterwet zijn de taken en de rollen van de waterschappen gewijzigd. Bijvoorbeeld bij de toewijzing van wie het bevoegd gezag is bij welk onderwerp. De wetgever wil één bevoegd gezag, ook bij activiteiten waarbij tot die tijd meerdere bevoegde gezagen betrokken waren.

Met de Waterwet werd er in geval van samenloop van bevoegdheden één bevoegd gezag aangewezen dat de vergunning verleent. Het hoogste bevoegd gezag neemt in principe de beslissing maar moet te rade gaan bij het andere – voormalige – bevoegd gezag dat dan advies verleent, tenzij anders onderling overeengekomen.

Maar gezamenlijk hebben we in een handreiking afgesproken dat er in ieder geval bij primaire waterkeringen toch een uitzondering wordt gemaakt op dat uitgangspunt. Bijvoorbeeld in geval van vergunningverlening voor het hebben en houden van strandpaviljoens op het strand. Het kustbeheer ligt bij Rijkswaterstaat, en het beheer van de duinen ligt bij het waterschap.

Voor de inwerkingtreding van de Waterwet verleende de minister van IenM vergunning voor haar deel en het waterschap voor zijn eigen deel. In dit voorbeeld, van de strandpaviljoens, is het niet het Rijk dat een beslissing neemt – terwijl het Rijk hier toch het hoogste bevoegd gezag is – maar is in de handreiking afgesproken dat het waterschap hier de beslissing neemt gezien het belang van de instandhouding van deze waterkeringen. >>

Nieuwe taken

Met de nieuwe Waterwet hebben de waterschappen er ook nieuwe taken bij gekregen, waaronder de toetsing van grondwateronttrekkingen bij regionale watersystemen, zoals bij bemaling van bouwputten en beregening van landbouwgronden. Die taak hebben zij overgenomen van de provincies, die het voorheen vanuit de Grondwaterwet regelden, maar die is opgegaan in de Waterwet.

De provincies zijn nog wel bevoegd voor onttrekkingen van grondwater voor openbare drinkwatervoorzieningen, voor bodem-energiesystemen en voor grote industriële onttrekkingen van meer dan 150.000 m³ per jaar en de strategische kaderstelling over grondwaterbeheer.

Uniformiteit tussen de waterschappen

Nederland is heel divers, ook qua waterschappen en dat is een mooi gegeven. Maar in het kader van het samenwerkingsprincipe van de Waterwet, de éénloket-gedachte, hebben wij als Unie een taak gezien om de waterschapssector zoveel mogelijk samen met de waterschappen voor het voetlicht te brengen.

Daarvoor hebben we onder meer de model-keur ingezet, een model voor verordeningen die wij hebben aangeboden aan de waterschappen, die aan de ene kant zo goed mogelijk aansluit op de waterwetgeving, en anderzijds op de behoeften van

de sector. De waterschappen hebben daarbij ruimte om zaken zelf in te vullen, want de bevoegdheid blijft bij hen. Bovendien is de aanpassing van de model-keur aan de Waterwet ook benut voor vermindering van regelgeving door de uitbreiding van algemene regels en vermindering van het aantal vergunningen.

Er is wel een nieuwe dimensie bijgekomen: de digitale dimensie. Want de keur moet ook passen in de éénloket-gedachte van het Omgevingsloket Online en in het bijzonder het Waterloket. Mensen moeten ook via dat loket hun vergunningen kunnen aanvragen, waarbij het niet mag uitmaken waar in Nederland en bij welk waterschap dat gebeurt.

Samen sterk

Het uitgangspunt is dus om dit proces zoveel mogelijk te stroomlijnen en te uniformeren en als waterschapssector in Den Haag en Brussel zo goed mogelijk de regionale watersysteembelangen voor het voetlicht te brengen. De waterschappen hebben dit in versterkte mate opgepakt, vanuit de gedachte 'samen sterk'.

Maar er zijn natuurlijk regionale verschillen en uiteenlopende bestuurlijke keuzes. Een markant voorbeeld is Zuid-Limburg, waar het waterbeheer heel specifiek is omdat daar veel heuvels zijn. Dat betekent dat de geboden en verboden van de modelkeur niet één-op-één voor Limburg aangeboden kunnen worden. Het afstromende water,

bijvoorbeeld, maakt dat sommige wegen hier ook een waterbeherende functie hebben. Daardoor moeten op sommige plaatsen in Limburg maatregelen genomen worden om het water dat via zo'n weg afstroomt in goede banen te leiden, en niet bijvoorbeeld via een dorp. Dat gebeurt dan met een hellend wegprofiel en regenwaterbekkens, waardoor het water goed om dorpen kan worden geleid en afgevoerd kan worden naar lager gelegen gedeelten.

Elkaar overtuigen

De Unie van Waterschappen faciliteert bij deze stroomlijning en probeert samen met de waterschappen te doen wat nodig is. Informele beïnvloeding en elkaar overtuigen spelen daarbij een belangrijke rol. Dat doen we via zogenaamde unie-gremia, de werkgroepen en de bestuurlijke commissies voor onder meer waterkwaliteit, kwantiteit en kering, waarin vertegenwoordigers van de waterschappen zitten. We hebben ook themagroepen, met materiedeskundigen, over uiteenlopende onderwerpen. Daar is het een kwestie van brengen en halen.

Nu we terugkijken op de afgelopen vijf jaar, kunnen wij wel vaststellen dat de nieuwe Waterwet en ook het Bestuursakkoord Water hebben gezorgd voor verbetering van de integraliteit, dat we verbanden in het watersysteem nog beter kunnen zien en onze regionale watersystemen goed kunnen blijven beheren en verbeteren.

Verder heeft de Waterwet gebracht dat we niet alleen als waterschappen onderling de samenwerking verder versterken, maar ook met waterbeheerder voor het hoofdwatersysteem, te weten Rijkswaterstaat in onder meer het Deltaprogramma. Bovendien de samenwerking met gemeenten – voor hemelwaterafvoer en grondwaterzorg en niet te vergeten waterketen – en last but not least met de provincies voor onder andere het vaarwegbeheer en de strategische kaderstelling.”

7. Grondwater: wet- en regelgeving

Wet- en regelgeving

1

*grondwater,
infiltreren,
watervergunning,
keur, bevoegd
gezag*

Vraag:

Wat is juridisch beschouwd het retourneren van grondwater ofwel het terugbrengen van water in de bodem?

Antwoord:

Het retourneren van grondwater (ongeacht de kwaliteit) valt onder het begrip 'brengen van afvalwater in de bodem' van [artikel 1.1](#) van het Besluit lozen buiten inrichtingen (Blbi). Grondwater wordt immers teruggebracht in de bodem om zich ervan te ontdoen. Dat maakt het grondwater afvalwater. Dit betekent overigens niet dat het retourneren van grondwater in alle gevallen onder het Besluit lozen buiten inrichtingen valt, zoals hieronder blijkt.

Het retourneren van grondwater in de bodem is geen handeling die zelfstandig vergunningplichtig is gesteld in de Waterwet of in de waterschapskeur. De Waterwet en de keur stellen wel regels over het onttrekken van grondwater. Aan een watervergunning voor het onttrekken van grondwater kunnen voorschriften worden verbonden ter behartiging van de belangen, genoemd in [artikel 2.1](#) van de Waterwet.

Het bevoegd gezag krachtens het Blbi voor lozingen in de bodem is Gedeputeerde Staten (GS) of Burgemeester & Wethouders (B&W), zie [artikel 1.4 lid 2 en 3](#) van het Blbi. GS is bevoegd bij lozingen van meer dan tien meter onder maaiveld. GS en B&W zijn dus ook

bevoegd voor het stellen van maatwerkvoorschriften op grond van artikel 2.2 lid 3 en 4 van het Blbi. Maar let op, GS en B&W zijn niet bevoegd als aan de betreffende lozing in de bodem eisen zijn gesteld in een watervergunning. In dat geval is, conform het vijfde lid, het verbod van artikel 2.2 lid 1 en 2 van het Blbi immers niet van toepassing. Met het vijfde lid wordt bedoeld op watervergunningen voor het infiltreren van water en op watervergunningen voor het onttrekken van grondwater, waarin voorschriften zijn opgenomen over het retourneren van het onttrokken grondwater.

Als in de watervergunning voor het onttrekken van het grondwater geen voorschriften ter bescherming van de grondwaterkwaliteit zijn gesteld aan de retourbemaling, dan is inderdaad GS of B&W bevoegd gezag voor de lozing van het grondwater in de bodem. Dat betekent overigens niet dat er dan altijd een maatwerkvoorschrift als bedoeld in artikel 2.2 lid 3 van het Blbi is vereist. Aan de meeste lozingen van grondwater in de bodem zijn immers eisen gesteld in het Blbi (artikel 3.1 en 3.2). Het verbod van artikel 2.2 lid 1 van het Blbi is dan niet van toepassing, zodat het verbod ook niet bij maatwerkvoorschrift hoeft te worden opgeheven. Voor lozingen dieper dan tien meter waaraan in de watervergunning voor het onttrekken geen kwalitatieve eisen zijn gesteld, is wel altijd een maatwerkvoorschrift van GS vereist om het verbod van art. 2.2 lid 2 van het Blbi op te heffen.

2

grondwater,
(grond)
waterkwaliteit

Vraag:

Is het wettelijk verplicht om het te lozen grondwater vooraf te laten analyseren? Zo ja, op welke parameters dient het te lozen grondwater te worden geanalyseerd en welke gegevens dienen te worden aangeleverd voor het lozen van grondwater?

Antwoord:

Bij de melding van een lozing van grondwater moet de aard en omvang van de lozing worden gemeld. Dat omvat dus ook de kwaliteit. Er zijn geen vaste parameters die gemeten moeten worden. Dat hangt af van de lokale omstandigheden en is primair ter beoordeling van de lozer. Bij lozing van grondwater bij een sanering ligt het bijvoorbeeld voor de hand om de concentratie van stoffen te melden waarvoor de sanering nodig is.

Naast de genoemde parameters, zal ook het debiet van de lozing gemeld moeten worden (ook dat valt onder de aard en omvang van de lozing), en de lozingsroute (waarop wordt geloosd). Er is ook altijd een situatieschets vereist. Zie artikel 1.10 van het Besluit lozen buiten inrichtingen en het [Activiteitenbesluit](#).

3

grondwater,
melding,
watervergunning,
IPPC-inrichting

Vraag:

Wanneer kan bij een lozing van grondwater worden volstaan met een melding en wanneer is er een watervergunning vereist?

Antwoord:

Verreweg de meeste lozingen van grondwater (in het kader van ontwatering, zoals drainage of bronbemaling, of bij bodemsaneringen of proefbronneringen) vallen onder algemene regels. Bij lozingen vanuit de openbare ruimte is het Besluit lozen buiten inrichtingen van toepassing, bij lozingen vanuit bedrijven het Activiteitenbesluit. Lozingen die onder de algemene regels vallen, moeten gemeld worden, behalve als de lozing buiten een inrichting (bedrijf) plaatsvindt en korter duurt dan 48 uur. Een watervergunning is alleen nog vereist bij zogeheten IPPC-inrichtingen.

4

grondwater,
melding,
watervergunning,
bevoegd gezag

Vraag:

Moet een verplaatsing van een grondwaterverontreiniging worden gemeld en is dit een extra melding bovenop de watermelding, watervergunning en/of omgevingsmelding voor de lozing?

Antwoord:

Het verplaatsen van verontreinigd grondwater is een handeling die moet worden gemeld op grond van artikel 28 van de Wet bodembescherming (Wbb). De melding moet worden gedaan aan het Wbb-bevoegde gezag: de provincie of de zogeheten 'bevoegd-gezag-gemeente' (artikel 88 Wbb). Het betreft hier inderdaad een extra melding bovenop de watervergunning of de melding voor de onttrekking en eventuele andere juridische verplichtingen. Een 'omgevingsmelding voor een lozing' bestaat niet; bedoeld wordt op de melding ingevolge het Activiteitenbesluit (voor lozingen vanuit Wet milieubeheer-inrichtingen) of het Besluit lozen buiten inrichtingen (Blbi) dat toeziet op lozingen vanuit de openbare ruimte. De melding artikel 28 Wbb moet naast de melding Activiteitenbesluit / Blbi worden gedaan.

5

grondwater,
keur

Vraag:

In de voormalige Grondwaterwet stond dat de wet niet van toepassing was op het onttrekken van grondwater bij de ontwatering of afwatering van gronden. In de Waterwet is die uitsluiting niet gemaakt. Valt drainage nu onder de regelgeving voor grondwater?

Antwoord:

Bij ontwatering is er geen sprake van onttrekken in de zin van artikel 6.4, onderdeel a, van de Waterwet. Het doel van het onttrekken is immers het drooghouden van gronden (ontwateren) en niet het gebruik van het onttrokken water in de industrie. Conclusie: artikel 6.4 van de Waterwet is niet van toepassing op ontwatering. Het is wel mogelijk dat in de keur van het waterschap regels over drainage worden gesteld.

6

grondwater,
watervergunning,
procedures

Vraag:

De invoering van de Waterwet heeft ervoor gezorgd dat de reikwijdte van vergunningen voor grondwateronttrekkingen is gewijzigd. De aspecten van de bouwkundige risico's kunnen niet meer geregeld worden in een watervergunning voor deze onttrekkingen. De algemene doelstellingen van de Waterwet (voorkomen watertekorten, chemische kwaliteit en functievervulling) bieden hiervoor onvoldoende basis. Klopt dit?

Antwoord:

Met de inwerkingtreding van de Waterwet is het een en ander gewijzigd met betrekking tot vergunningen voor grondwateronttrekkingen. De Waterwet geeft in [artikel 6.21](#) aan wanneer een watervergunning geweigerd moet worden. Dit artikel is ook van toepassing op watervergunningen op grond van de keur van het waterschap. Een watervergunning moet worden geweigerd als verlening van de vergunning niet verenigbaar is met de doelstellingen van het waterbeheer, zoals opgenomen in [artikel 2.1](#) van de Waterwet. Dit zijn verplichte weigeringsgronden; het bevoegd gezag kan de watervergunning niet om andere redenen weigeren. Aangezien het tegengaan van bouwkundige risico's geen doelstelling van het waterbeheer is, kan het bevoegd gezag de watervergunning voor een grondwateronttrekking niet weigeren uitsluitend vanwege dergelijke risico's.

Dat betekent echter niet dat bij de vergunningverlening geen rekening kan worden gehouden met die bouwkundige risico's. De watervergunning kan weliswaar niet worden geweigerd, maar het bevoegd gezag mag wel voorschriften in de vergunning opnemen om die bouwkundige risico's te beperken of weg te nemen. Dat vloeit voort uit [artikel 3:4](#) van de Algemene wet bestuursrecht: het bevoegd gezag weegt de rechtstreeks bij het besluit betrokken belangen af, voor zover uit een wettelijk voorschrift of uit de aard van de uit te oefenen bevoegdheid geen beperking voortvloeit.

In de memorie van toelichting is het als volgt verwoord (kamerstukken II 2006-2007, 30818, nr. 3, p. 124 en 123):

“In dit artikel wordt geëxpliciteerd dat een vergunning wordt geweigerd indien de doelstellingen van het waterbeheer, bedoeld in artikel 2.1, [...] zich tegen vergunningverlening verzetten. Het gaat in dit artikel om verplichte weigeringsgronden. Het bevoegd gezag is dus niet bevoegd zelf een afweging omtrent de wenselijkheid of noodzaak tot weigeren te maken. Wel dient het bevoegd gezag na te gaan of de aanvraag om vergunning niet gedeeltelijk kan worden gehonoreerd. Verder is weigering natuurlijk niet aan de orde, wanneer de in de artikelen 2.1 [...] bedoelde doelstellingen en belangen voldoende kunnen worden beschermd door aan de vergunning bepaalde voorschriften of beperkingen te verbinden.”

“Voor de volledigheid zij nog opgemerkt dat de bevoegdheid om voorschriften of beperkingen aan een vergunning te verbinden ook kan worden aangewend ter bescherming van de belangen van derden; zij is niet beperkt tot de belangen van het waterbeheer [...]. Dit volgt reeds uit artikel 3:4 van de Algemene wet bestuursrecht, dat een afweging van de rechtstreeks bij een besluit betrokken belangen voorschrijft. Een vergunning mag weliswaar niet

worden geweigerd omwille van de belangen van derden (tenzij dat uitdrukkelijk als weigeringsgrond is opgenomen), maar met de belangen van derden dient wel rekening te worden gehouden waar het gaat om de wijze waarop de te vergunnen handeling zal worden uitgevoerd en de in verband daarmee aan de vergunning te verbinden voorschriften.”

Praktijkvoorbeeld

7

grondwater,
watervergunning

Vraag:

Bij een activiteit wordt er diep grondwater opgepompt. Dit grondwater wordt in eerste instantie in een opvangbassin geplaatst, waarna het na een tijdje per as wordt geloosd op oppervlaktewater. Het gaat om circa twintig vrachtwagens per week, gedurende ongeveer twee weken. Wat zijn de juridische verplichtingen voor deze lozing?

Antwoord:

In het Activiteitenbesluit en het Besluit lozen buiten inrichtingen zijn algemene regels gesteld aan het lozen van grondwater bij bodemsanering of proefbronnering ([artikel 3.1](#)) en het lozen van grondwater bij ontwatering ([artikel 3.2](#)) op oppervlaktewater. Het maakt daarbij niet uit hoe het grondwater wordt geloosd: via een leiding of via tankwagens.

De vraag is dus of het grondwater afkomstig is van bodemsanering of proefbronnering, of ontwatering. Zo ja, dan zijn de algemene regels van het Activiteitenbesluit (inrichtingen) of het Besluit lozen buiten inrichtingen van toepassing. Gaat het om grondwater dat niet afkomstig is van bodemsanering of proefbronnering, of ontwatering, dan is de lozing watervergunningplichtig.

8

melding,
maatwerkvoorschrift,
grondwater,
(grond)
waterkwaliteit

Vraag:

Enige tijd geleden heeft een waterschap een melding van grondwater afkomstig van een bodem en grondwatersanering in het kader van het Activiteitenbesluit geaccepteerd. Het is een lozing in een niet aangewezen grondwaterlichaam. Het bedrijf heeft nu monsters genomen en ontdekte overschrijdingen op de lozingseisen voor koper, zink en lood. Nu doet het bedrijf een verzoek voor een maatwerkvoorschrift om de lozingseisen te verruimen naar de lozingseisen van een aangewezen oppervlaktewaterlichaam. Kan dit?

Antwoord:

Het is niet verboden om een maatwerkvoorschrift aan te vragen voor het verruimen van de lozingseisen die staan in [artikel 3.1](#) lid 3 van het Activiteitenbesluit. Op grond van lid 7 van dat artikel is het waterschap immers bevoegd om zo'n maatwerkvoorschrift te verlenen. Het kan daarom ook worden aangevraagd.

Het waterschap kan het maatwerkvoorschrift slechts verlenen als aan twee voorwaarden is voldaan (zie [artikel 3.1](#) lid 7 van het Activiteitenbesluit):

1. De emissiewaarden voor de betreffende stoffen kunnen niet door toepassing van beste beschikbare technieken worden bereikt.
2. Het belang van de bescherming van het milieu verzet zich niet tegen het lozen met een hogere waarde.

Het bedrijf moet in de aanvraag aangeven waarom de emissiewaarden niet door toepassing van beste beschikbare technieken kunnen worden bereikt. Als de aanvraag daar geen informatie over bevat, kan het waterschap er met toepassing van artikel 4:5 van de Algemene wet bestuursrecht om verzoeken. Het waterschap moet vervolgens beoordelen of het bedrijf beste bestaande technieken toepast en of toepassing hiervan er inderdaad toe leidt dat de emissiewaarden niet worden gehaald.

Voor de beoordeling van het tweede element (effect van de lozing met hogere waarden op de waterkwaliteit) kan het waterschap de CIW-nota Emissie-immissie toepassen. Deze nota is te vinden op de website van de Helpdesk Water.

9

grondwater,
melding,
watervergunning,
(grond)
waterkwaliteitg

Vraag:

Bij een ontwikkelingsproject (woningbouw) wordt versnelde zetting uitgevoerd door middel van voorbelasting en verticale drainage. Bij verticale drainage is volgens de definitie van de Waterwet geen sprake van onttrekken. Als echter dieper grondwater naar het freatisch niveau wordt gebracht, kan dit wel de chemische samenstelling op freatisch niveau beïnvloeden (denk aan ijzer en chloride). Is er een wettelijke basis voor een bevoegd gezag om hiervoor een melding of vergunning te verlangen?

Antwoord:

Het is inderdaad aannemelijk dat voorbelasting en verticale drainage niet onder het begrip 'onttrekken van grondwater' in de zin van de Waterwet vallen. Vanwege het ontbreken van een pomp, is er geen sprake van een onttrekkingsinrichting. Sowieso valt drainage van oudsher niet onder de regelgeving over grondwateronttrekkingen. Zo bepaalde de Grondwaterwet al dat ontwatering geen onttrekken was in de zin van die wet.

Voor rijkswateren ontbreekt in de Waterwet een grondslag voor regels over drainage, maar sommige waterschappen zijn op grond van hun autonome bevoegdheid wel overgegaan tot het stellen van regels aan drainage. Aan de waterschappen is het beheer van watersystemen opgedragen, en dat omvat mede het grondwaterbeheer. Op grond van hun autonome bevoegdheid kunnen waterschappen regels stellen in de keur over handelingen die invloed hebben op de grondwaterkwaliteit. Het is dus raadzaam altijd even na te gaan of in de keur van het waterschap een vergunning- of meldplicht voor de aanleg van drainage is opgenomen.

Naast de waterwetgeving, kan ook de bodemwetgeving op deze situatie van toepassing zijn. Op grond van artikel 13 van de Wet bodembescherming (Wbb) is het verboden om handelin-

gen te verrichten waarvan men weet of had kunnen weten dat hierdoor bodemverontreiniging kan ontstaan. Artikel 13 van de Wbb verwijst onder meer naar handelingen als bedoeld in artikel 8 van de Wbb: het uitvoeren of gebruik maken van werken op of in de bodem, waarbij ingrepen worden verricht die de bodem kunnen verontreinigen of aantasten, waaronder grond- en funderingswerken. Als de beïnvloeding van de chemische samenstelling van het grondwater uitsluitend ijzer en chloride bevat, is er echter geen sprake van een verontreiniging in de zin van de Wet bodembescherming. In de Circulaire bodemsanering 2009 is voor ijzer immers geen normering opgenomen, en voor chloride geldt uitsluitend een streefwaarde (dus geen interventiewaarde).

Ten slotte: een eventuele bodemverontreiniging door grond- of funderingswerken moet volgens artikel 27 van de Wbb worden gemeld bij het bevoegd gezag voor de Wbb.

10

grondwater,
keur, handhaving,
projectplan,
watervergunning

Vraag:

Het grondwater op mijn perceel is gestegen. Vermoedelijk liggen hieraan besluiten van het waterschap ten grondslag. Stel dat er geen vergunningen zijn verleend om de duikers in de sloten en in de beek te dichten en de bodems van de sloten met 50 cm te verhogen, is het dan mogelijk om handhaving te eisen, zodat het gebied weer teruggebracht wordt in haar agrarische staat, dat wil zeggen: sloten uitgraven tot 1 m diep en duikers openmaken?

Antwoord:

Voor het antwoord op deze vraag is allereerst van belang of de genoemde handelingen (dichten van duikers, ophogen van de waterbodem) vergunningplichtig zijn of niet. Deze handelingen zijn wel vergunningplichtig op grond van de keur van het waterschap als de handelingen door derden worden uitgevoerd. Er geldt namelijk in het algemeen geen vergunningplicht als de handelingen worden uitgevoerd door of in opdracht van het bestuur van het waterschap. Het is dus van belang om na te gaan door wie de handelingen precies zijn uitgevoerd.

Als de handelingen door of in opdracht van het bestuur van het waterschap zijn uitgevoerd, zou het waterschap wel een projectplan als bedoeld in artikel 5.4 van de Waterwet hebben moeten vaststellen. Voor de inwerkingtreding van de Waterwet (22 december 2009) gold die verplichting niet.

Als het dichten van duikers en het ophogen van de waterbodem door derden is uitgevoerd (niet in opdracht van het bestuur van het waterschap) dan zal daarvoor inderdaad een vergunning op grond van de keur van het waterschap moeten zijn verleend. Als die vergunning niet is verleend, kunt u een verzoek om handhaving indienen. Naar aanleiding van dat verzoek zal het waterschap beoordelen of de handelingen legaliseerbaar zijn (oftewel: of er alsnog vergunning voor kan worden verleend) of dat er wordt overgegaan tot handhaving. In dat laatste geval zal de oorspronkelijke toestand weer hersteld moeten worden.

Alleen het waterschap is bevoegd tot handhaving ten aanzien van handelingen in zijn beheersgebied die in strijd zijn met de keur of een watervergunning.

Waterwet helder en werkbaar

“Ik vind de Waterwet een van de meest heldere en best werkbare wetten in het omgevingsrecht. Er is echt goed over nagedacht. Laten we er nog tien jaar mee werken.”

“Je weet pas of een wet goed werkt, als je er in de praktijk mee aan de slag gaat”

Marleen van Rijswijk heeft op verschillende manieren met de Waterwet te maken. Zij is hoogleraar Europees en nationaal waterrecht aan de Universiteit Utrecht, leider van het onderzoekscentrum Utrecht Centre for Water, Oceans and Sustainability Law. Ook is zij rechter-plaatsvervanger bij de rechtbank Oost-Brabant en doet daar vooral waterzaken.

“Ik heb daarnaast ook jaren in de Commissie van Advies inzake de Waterstaatswetgeving gezeten, waarin wij onder andere hebben geadviseerd over de nieuwe Waterwet. Dat betrof de integratie van wetten die in de Waterwet werden opgenomen, maar ook institutionele aspecten en de voorgestelde instrumenten.

Verder adviseerden we bijvoorbeeld over de Watertoets. Als rechter moet ik onder meer met de Waterwet werken. Ik heb lang in commissies voor bezwaarschriften gezeten bij waterschappen, en daar moet je ook werken met de Waterwet.

Als hoogleraar geef ik college en leid ik onderzoek over vragen die de Waterwet betreffen, zowel nationaalrechtelijke als Europeesrechtelijke vragen. Voor de OESO schreven wij een achtergrondstudie waarin we onderzochten wat goed is aan het Nederlandse systeem, wat kan worden verbeterd en wat we kunnen leren van anderen. Die verschillende rollen zorgen voor een mooie wisselwerking en laten me kennismaken met de Waterwet in theorie en praktijk.

Waterwet helder en werkbaar

Marleen van Rijswijk, Universiteit van Utrecht

“Ik vind de Waterwet een van de meest heldere en best werkbare wetten in het omgevingsrecht. Er is echt goed over nagedacht. Laten we er nog tien jaar mee werken.”

De rechter zit niet op de stoel van de bestuurder

Als rechter moet je een oplossing vinden in een geschil. Mensen die in beroep gaan, worden geraakt in hun persoonlijke of bedrijfsbelangen. Die belangen moet je meewegen in je oordeel. Als een bestuursorgaan meer beleidsvrijheid heeft gekregen, kan de rechter slechts marginaal toetsen. Is het besluit redelijk, houdt het rekening met alle belangen en is het goed gemotiveerd en onderbouwd met onderzoek? Dan valt er voor de rechter niet zoveel meer inhoudelijk te toetsen. Want dan zou je op de stoel van het bestuur gaan zitten en dat hoort niet.

Er zijn in Nederland veel ontwikkelingen waar veel procedures tegelijkertijd aan de orde zijn: provinciale omgevingsplannen, reconstructieplannen, waterplannen, bestemmingsplannen, en de daaruit

voortvloeiende besluitvorming bijvoorbeeld over concrete projecten als de verbetering van een dijk of een beekherstelproject.

De betrokkenen benutten deze procedures om hun belang naar voren te brengen. Maar niet in elke procedure is elk argument en belang juridisch relevant. De bestemmingsplanargumenten zijn bijvoorbeeld niet relevant in de waterprocedure.

Of andersom, het argument dat er niet genoeg rekening wordt gehouden met de consequenties van een veranderend waterpeil is niet relevant voor het bestemmingsplan, daarvoor is het peilbesluit en een eventuele keurontheffing het juiste kader. >>

Dat is wel eens lastig om uit te leggen. Want je begrijpt heel goed dat mensen opkomen voor hun belangen en dat ze alles proberen om die belangen naar voren te brengen. Het is ook vaak een kwestie van de afweging tussen algemeen en persoonlijk belang die bij het waterbeheer een rol speelt.

Wij adviseren, de minister besluit

Ik vind de Waterwet een van de mooiste, helderste en best werkbare wetten in het omgevingsrecht. Er is echt goed over nagedacht en het werkt ook redelijk goed, de wet is duidelijk. Het is goed dat de doelstellingen, normen en het toetsingskader in de wet zelf staan. Dat biedt rechtszekerheid voor burgers en bedrijven. Veel van de adviezen van de Commissie van Advies inzake de waterstaatswetgeving zijn in de wet verwerkt, maar deels zijn er andere – politieke – keuzes gemaakt.

Vanuit het oogpunt van goede wetgeving of op basis van wetenschappelijke inzichten kun je aangeven hoe de dingen het beste geregeld zouden kunnen worden, maar uiteindelijk neemt de wetgever (in de praktijk de meest betrokken minister) een besluit hoe de wet wordt ingediend bij de Tweede Kamer. Bij wetgeving heeft iedere partij zijn eigen rol en die van een adviseur of wetenschapper is een andere dan de rol van de wetgever.

In het wetsvoorstel Omgevingswet dat recent bij de Tweede Kamer is ingediend, wil de minister van IenM bijvoorbeeld geen Watertoets opnemen. De expliciete motiveringsplicht om aan te geven hoe bij de ruimtelijke besluitvorming rekening is

gehouden met waterbelangen zal vervallen en wordt vervangen door een algemene verplichting tot goed samenwerken.

Zowel de Commissie van Advies inzake de Waterstaatswetgeving als de OESO, de Deltacommissaris en vele wetenschappers, adviseren om wel een afstemmingsinstrument als de Watertoets op te nemen in de Omgevingswet, omdat dat een goede manier is om het waterbelang expliciet bij de besluitvorming aan de orde te laten komen. Er wordt breed geadviseerd de Watertoets juist te versterken zodat ook aan het begin van de planvorming de waterbelangen een nadrukkelijker rol spelen. Maar als de minister dat niet nodig vindt, dan houdt het op. Wij zijn niet de wetgever.

Eenzelfde verschil in inzicht speelt bij het Gemeentelijk Rioleringsplan. Het plan geeft inzicht in de verhouding tussen publieke en private verantwoordelijkheden en maakt duidelijk wat je van de gemeentelijke overheid mag verwachten, wat je zelf moet doen, en wat misschien een taak van het waterschap is. Ook dat wil de minister afschaffen. Dat is een politieke keuze.

Ik heb daar grote moeite mee; er wordt een eigen verantwoordelijkheid van burgers en bedrijven verwacht, maar daarvoor is nodig dat ze weten waar ze aan toe zijn: burgers moeten weten wat ze moeten doen en moeten kunnen rekenen op een betrouwbare en transparante overheid. Maar als ik dat had willen beslissen, had ik de politiek in moeten gaan; nu zit ik in de wetenschap en adviseer ik naar beste weten.

Integratie van de waterwetten is goed gelukt

Bij de integratie van de ‘oude’ waterstaats- en beheerswetten in de nieuwe Waterwet, vijf jaar geleden, ging het om wetten die goed bij elkaar pasten en die allemaal over een duidelijk afgebakend object gingen, het watersysteem.

De stelling dat integratie de dingen altijd gemakkelijker en beter maakt, is echt onzin. Je moet heel zorgvuldig kijken wat bij elkaar past en waar integratie meerwaarde oplevert. Dat is bij de Waterwet goed gelukt: de integratie is beperkt tot dat wat nodig is en verbetering brengt. Al zou het mooier kunnen, bijvoorbeeld ten aanzien van het stedelijk waterbeheer.

Dat vind ik nu nog niet helemaal duidelijk uitgewerkt, en dat wordt in de Omgevingswet helaas niet beter.

Het mooie van de Waterwet is dat ook het toetsingskader geïntegreerd is en dat daardoor de beoordeling gemakkelijker is geworden en beter toegespitst op het doel van de wet, namelijk beheer, bescherming en verbetering van watersystemen.

Wat nog wel een punt van zorg is, maar dat is inmiddels redelijk opgelost in de jurisprudentie, is de reikwijdte van de wet. Welke belangen mag of moet je meenemen bij de besluitvorming: die zijn gerelateerd aan de doelstellingen van de wet, namelijk

waterveiligheid en het tegengaan van wateroverlast, bescherming en verbetering van de waterkwaliteit, en de zorg dat watersystemen hun maatschappelijke functies kunnen vervullen. Het kan lastig zijn dat tussen deze verschillende doelstellingen geen rangorde is aangebracht.

Een wet is niet statisch

Je weet pas of een wet goed werkt, als je er in de praktijk mee aan de slag gaat. Je kunt niet van tevoren alles bedenken. Maar als je merkt dat je bijna in alle situaties goed uit de voeten kunt met een wet, en er af en toe een kleinigheidje onduidelijk is wat je kunt oplossen met een wetsaanpassing of in de jurisprudentie, dan is het goed.

Het is natuurlijk niet de bedoeling dat het recht statisch is, maar ook niet dat je van tevoren alle mogelijke praktijksituaties gedetailleerd in een wet vastlegt. Want je weet nooit wat zich in de praktijk zal voordoen.

De Waterwet voldoet in dat opzicht heel goed. Ik zou willen dat we er gewoon nog tien jaar mee zouden kunnen werken.”

8. Handhaving en heffingen

Handhaving

1
keur,
handhaving

Vraag:

Gelden de bepalingen over handhaving (specifiek het maken van een jaarplan, uitvoeringsprogramma en handhavingsbeleid et cetera) genoemd in onder andere hoofdstuk 5 van de Wabo, hoofdstuk 7 van het Besluit omgevingsrecht (Bor) en hoofdstuk 10 van de Regeling omgevingsrecht (Mor) ook specifiek voor de keur van het waterschap?

Antwoord:

Ja. In artikel 8.6 van de Waterwet is geregeld dat paragraaf 5.2 en 5.5 van de Wabo van overeenkomstige toepassing zijn op de handhaving van de bepalingen van hoofdstuk 6 van de Waterwet. In artikel 6.13 van de Waterwet staat dat paragraaf 6.2 van de Waterwet ook van toepassing is op vergunningen op grond van de keur. Beide artikelen samen regelen dus dat paragraaf 5.2 van de Wabo (dat de basis is voor hoofdstuk 7 van het Bor, met betrekking tot handhavingsbeleid, uitvoeringsprogramma et cetera) van toepassing is op de handhaving van watervergunningen op grond van de keur.

Praktijkvoorbeeld Handhaving

2
handhaving

Vraag:

Op basis van de Wvo (Wet verontreiniging oppervlaktewateren) kon worden gehandhaafd

als verontreiniging van het oppervlaktewater zou kunnen plaatsvinden. Te denken valt aan een steiger met afval dat in het oppervlaktewater zou kunnen belanden en aan een aantal duwbakken aan de kade waarop veel schroot ligt (ook in de gangboorden). Stukken schroot kunnen dan met hoogtij afspoelen naar oppervlaktewater. Hoe is de regulering van dit type lozingen onder de Waterwet?

Antwoord:

Volgens artikel 6.2 lid 1 van de Waterwet is het verboden om stoffen te brengen in een oppervlaktewaterlichaam, tenzij daarvoor een vergunning of vrijstelling is verleend. Artikel 6.2 lid 1 van de Waterwet is de opvolger van artikel 1 lid 1 van de Wvo en artikel 1 lid 3 van de Wvo in samenhang met het Uitvoeringsbesluit artikel 1, derde lid, van de Wvo. Het onderscheid dat in de Wvo werd gemaakt tussen lozingen met behulp van een werk en zonder werk is in de Waterwet niet gemaakt. Alle lozingen in oppervlaktewater, dus zowel met als zonder werk, vallen onder artikel 6.2 lid 1 van de Waterwet.

Voor de volledigheid: er bestaat geen AMvB waarin een vrijstelling staat van het verbod van artikel 6.2 lid 1 van de Waterwet voor het lozen van schroot via de gangboorden van duwbakken. Het lozen van schroot is dus in strijd met artikel 6.2 lid 1 van de Waterwet.

Maar indien het schroot nog niet in het oppervlaktewater terecht is gekomen, is er nog geen sprake van een lozing. Het is wel mogelijk om preventief handhavend op te treden, maar in de jurisprudentie worden daar strenge eisen aan gesteld. Er zal dan sprake moeten zijn van een gevaar van een overtreding die met een zekerheid grenzende waarschijnlijkheid zal plaatsvinden.

Indien sprake is van het lozen van afvalstoffen vanaf schepen op binnenwateren die openstaan voor openbaar scheepvaartverkeer, dan is de Waterwet niet van toepassing, maar gelden alleen de bepalingen in het Scheepsafvalstoffenbesluit Rijn- en binnenvaart.

3

(grond)
waterkwaliteit,
handhaving,
procedures

Vraag:

Op basis van artikel 6.2 van de Waterwet is het verboden om stoffen te brengen in oppervlaktewater. Geconstateerd is dat een boer afvalwater (met veel nitraat) afkomstig van een luchtwassysteem via een afwateringsbuis loost op oppervlaktewater. De boer heeft de buis (op verzoek van het waterschap) afgedicht met een dop, maar deze kan zo worden verwijderd. De boer heeft aangegeven dat hij voor deze oplossing heeft gekozen zodat hij opnieuw kan lozen. Tegen de lozing kan handhavend worden opgetreden. Maar kan ook handhavend worden opgetreden tegen het aanwezig zijn van de afwateringsbuis op zich? De boer heeft aangegeven dat hij weer wil lozen en het waterschap zal deze lozing nooit toestaan.

Antwoord:

Alleen tegen het lozen kan handhavend worden opgetreden. Op grond van artikel 5:7 van de [Algemene wet bestuursrecht](#) kan echter ook een herstelsanctie (zoals een last onder

dwangsom of een last onder bestuursdwang) worden opgelegd zodra het gevaar van een overtreding duidelijk dreigt. Het is daarom mogelijk om handhavend op te treden voordat de feitelijke lozing (de overtreding) heeft plaatsgevonden, maar het waterschap zal daarbij wel moeten kunnen motiveren dat de overtreding (het lozen zonder vergunning) duidelijk dreigt. De uitlating van de boer dat hij weer wil gaan lozen is daarvoor een eerste aanknopingspunt, maar is waarschijnlijk niet voldoende als motivering. Er zullen aanvullende aanwijzingen moeten zijn voor een dreigende overtreding (zie de uitspraak van de [Raad van State van 25 mei 2011, LJN: BQ5928](#)).

Heffing

4

heffing,
rioolzuiverings-
installatie

Vraag:

Is de kortingsregeling van 50% voor de lozing van effluent door waterschappen op het tarief van de verontreinigingsheffing rijkswateren nog steeds van kracht?

Antwoord:

De kortingsregeling is nog steeds van kracht, zie artikel 7.6 lid 2 van de Waterwet: "In afwijking van het eerste lid bedraagt het tarief per vervuilingseenheid van de heffing ter zake van lozingen op een oppervlaktewaterlichaam in beheer bij het Rijk vanuit een zuiveringstechnisch werk voor het biologisch zuiveren van huishoudelijk afvalwater 50% van het in het eerste lid genoemde bedrag."

Bij amendement is bovendien voor het hergebruik van effluent een volledige vrijstelling van de heffing in de wet opgenomen, zie [artikel 7.6 lid 4 van de Waterwet](#): "In afwijking van het eerste lid is van heffing vrijgesteld de in het tweede lid bedoelde lozing indien deze plaatsvindt anders dan door de beheerder, mits de hoeveelheid afvalstoffen, verontreinigende of schadelijke stoffen niet is toegenomen."

5
heffing

Vraag:

Is de regeling van de verontreinigingsheffing wezenlijk anders dan de regeling van de zuiveringsheffing?

Antwoord:

Formeel zijn het twee verschillende belastingen, waarvan de een is geregeld in de Waterwet en de ander in de Waterschapswet. Het inhoudelijke verschil is beperkt tot de wijze van lozing (direct op het oppervlaktewater of via de riolering) en de bestemming van de heffingopbrengst (beheer van het watersysteem of zuivering van afvalwater). Voor het overige zijn beide heffingen inhoudelijk vrijwel identiek.

6
heffing

Vraag:

De regeling voor het voltijdig in gebruik geven van een woonruimte binnen het woonruimteforfait was in de Wvo voor de verontreinigingsheffing rijkswateren geregeld in art. 23, lid 5, sub c. De regeling voor het in gebruik geven van een deel van een bedrijfsruimte was voor de verontreinigingsheffing rijkswateren in de Wvo geregeld in art. 23, lid 5, sub b.

In de Waterwet zijn deze regelingen opgenomen in art. 7.2, lid 4. Deze zijn alleen van toepassing voor de verontreinigingsheffing van een waterschap, getuige de openingszin van lid 4. Voor de verontreinigingsheffing bij lozing in rijkswater zijn deze regelingen niet opgenomen (zelfs niet in de Waterregeling).

Is dit bewust gedaan en zo ja, waarom?

Antwoord:

Dit is bewust gedaan. Voor de verontreinigingsheffing voor lozing op rijkswateren is in artikel 7.11 van de Waterwet een afdoende regeling getroffen voor gevallen waarin de heffing betrekking heeft op een woon- of bedrijfsruimte die bij meer dan één persoon in gebruik of beheer is.

7
heffing,
grondwater

Vraag:

Kan een waterschap naast de gebruikelijke watersysteemheffing, ook een aparte heffing voor grondwater instellen?

Antwoord:

Een heffing voor grondwateronttrekkingen kan alleen door de provincie worden opgelegd. Het waterschap zal zijn gemaakte kosten moeten doorbelasten via de watersysteemheffing die is gebaseerd op de Waterschapswet.

Praktijkvoorbeeld heffing

8
heffing,
grondwater

Vraag:

Er wordt een bronnering aangelegd in een parkeergarage. Deze bronnering zal zeker langer dan een half jaar in werking zijn. Het bronneringswater wordt afgevoerd via het hemelwaterriool. Hoe kunnen we als gemeente bepalen hoeveel het lozende bedrijf maandelijks aan heffingen moet betalen?

Antwoord:

Ondanks dat de gemeente niet degene is die het grondwater op de riolering loost, is ze wel degene die onderworpen is aan de heffing van verontreinigingsheffing door het Rijk. Artikel 7.2 lid 3 van de Waterwet bepaalt immers met betrekking tot lozen met behulp van een riolering dat degene bij wie die riolering in beheer is aan de heffing wordt onderworpen.

Er zijn geen wettelijke bepalingen waarmee de gemeente de aan haar opgelegde verontreinigingsheffing rechtstreeks kan verhalen op de opdrachtgever van de bouw van de parkeerkelder. Het is wel mogelijk om hierover privaatrechtelijke afspraken te maken met die opdrachtgever, maar dat is in deze fase waarschijnlijk niet meer zo gemakkelijk.

Een instrument dat de gemeente voor toekomstige gevallen kan gebruiken is de eigen rioolheffing. De heffingsverordening van gemeenten bepaalt in de regel dat rioolheffing wordt geheven van de eigenaar van een perceel dat is aangesloten op de riolering. De maatstaf van de heffing is een vast bedrag per perceel. Het is echter ook mogelijk om als maatstaf de hoeveelheid geloosd afvalwater te hanteren. Het zal enig rekenwerk vergen, maar het is mogelijk om te zorgen dat de rioolheffing voor dit soort tijdelijke lozingen dan ongeveer gelijk is aan de verontreinigingsheffing die aan de gemeente wordt opgelegd.

9

heffing,
calamiteit

Vraag:

Als een schip per ongeluk olie loost op een oppervlaktewater, wordt er achteraf een schatting gemaakt van de geloosde vervuilingseenheden (VE's) op het water. Is de mogelijkheid tot schatting ergens geregeld in wetgeving? En hoe speelt het begrip 'bedrijfsruimte' dan een rol bij een dergelijke onvoorziene lozing?

In artikel 20, lid 8 van de Wvo stond dat de waterbeheerder een schatting mag maken van de VE's van een bedrijf. Waar is het achteraf schatten van VE's van een onvoorziene lozing geregeld?

Antwoord:

Op grond van artikel 7.5 lid 5 van de Waterwet in samenhang met artikel 122j van de Waterschapswet kunnen de VE's van een onvoorziene lozing achteraf worden geschat. Dat artikel is niet beperkt tot lozingen uit bedrijfsruimten, maar geldt ook voor lozingen vanuit bijvoorbeeld de openbare ruimte.

Strikt formeel behoort de lozende partij, de heffingplichtige, zelf aangifte te doen van de omvang van de lozing. In een geval als genoemd in het voorbeeld zal dat niet gauw gebeuren. In dat geval is de waterbeheerder gerechtigd om een schatting te maken van de omvang van de lozing. Deze schatting moet wel onderbouwd kunnen worden en moet dus meer zijn dan een grove schatting.

9. Schadevergoeding, financiering en rechtsbescherming

Schadevergoeding

1
schade,
procedures

Vraag:

Als meer dan de onevenredige schade wordt vergoed, bijvoorbeeld om meer draagvlak voor een project te verkrijgen, past dit dan nog binnen de regels van staatssteun?

Antwoord:

Allereerst past het niet binnen de regels van de [Waterwet](#) om meer te vergoeden dan de onevenredige schade (die niet redelijkerwijze niet of niet geheel te zijner laste behoort te blijven), en daarnaast mag de overheidsvergoeding ook om andere financieel-economische en juridische redenen niet hoger zijn dan de werkelijk geleden schade. Voor meer informatie over hulp bij vragen over staatssteun kan het best te rade worden gegaan bij [Europa decentraal](#) dat op dit terrein gespecialiseerd is.

2
schade,
procedures

Vraag:

Een bestuursorgaan mag volgens artikel [7.14](#) van de [Waterwet](#) een verzoek tot vergoeding van schade afwijzen na verloop van twintig jaar na de gebeurtenis. Dit veronderstelt dat de tijd begint te lopen na de gebeurtenis (bijvoorbeeld grondwaterwinning). Hoe moet dit worden gelezen?

Antwoord:

Deze termijn komt overeen met de algemene toegepaste verjaringstermijnen binnen het bestuursrecht, wat overigens aansluit op de algemeen gehanteerde systematiek van verjaring in het Burgerlijk Wetboek. In verband met de rechtszekerheid kent het Nederlandse recht een zogenoemde bevrijdende of extinctieve verjaring. Deze termijn bedraagt in zijn algemeenheid twintig jaar na verloop van de schadeveroorzakende gebeurtenis.

In het Burgerlijk Wetboek wordt onder gebeurtenis verstaan een plotseling optredend feit, een voortdurend feit of een opeenvolging van feiten. Als de gebeurtenis bestaat uit een voortdurend feit (zoals een grondwateronttrekking), dan begint de termijn van twintig jaar te lopen nadat dit feit is opgehouden te bestaan, in het voorbeeld dus nadat de grondwateronttrekking gestaakt wordt.

3

schade

Vraag:

Provincie en waterschappen zijn gestart met het herzien van de vernattingschaderegeling. Dit is een regeling om overeenstemming te creëren over de vergoeding van schade door vernattingsmaatregelen. Mag dit wel in het licht van de Waterwet?

Antwoord:

Uitgangspunt is dat de publiekrechtelijke weg gevolgd wordt. De Waterwet verbiedt echter niet dat een privaatrechtelijke overeenkomst wordt gesloten. De schadevergoedingsbepaling van artikel 7.14 van de Waterwet dient in die gevallen als vangnet. Komen bestuursorganen en eigenaar er niet uit, dan kan de eigenaar altijd nog een verzoek om schadevergoeding indienen (op grond van artikel 7.14). In gevallen waarin tot een overeenkomst is gekomen, zal de schade die vervolgens mogelijk toch nog wordt geclaimd op grond van artikel 7.14 van de Waterwet worden beschouwd als 'anderszins verzekerd'. Deze zal dan ook voor rekening van de gedupeerde blijven.

Financiering

4

waterbodem,
financiering

Vraag:

Er was een financieringsregeling voor saneringen op grond van de Wet bodembescherming (Wbb). Is daar iets soortgelijks voor teruggekomen in de Waterwet?

Antwoord:

Het geld voor de aanpak van verontreinigde waterbodems door de regionale diensten van Rijkswaterstaat zal door het ministerie van Infrastructuur en Milieu beschikbaar worden gesteld. Dit is niet anders dan onder de Wbb het geval was. Voor ingrepen in de waterbodems van regionale wateren door waterschappen is financiering beschikbaar op grond van het [Convenant bodemontwikkelingsbeleid en aanpak spoedlocaties](#), te vinden op de site van de Rijksoverheid.

5

schade,
financiering,
procedures

Vraag:

In artikel 2.34 van de Invoeringswet Waterwet staat dat de artikelen 7.14 tot en met 7.17 van de Waterwet (over schadevergoeding) niet van toepassing zijn 'indien de schade is veroorzaakt door de uitoefening van een taak of bevoegdheid die plaatsvond voor het tijdstip van inwerkingtreding van die artikelen'. Betekent dit dat het oude recht (art 2.34 lid 2 en buitenwettelijke regelingen) nog tot twintig jaar na inwerkingtreding van toepassing is? Immers tot twintig jaar na de schadeveroorzakende gebeurtenis kan nog een verzoek om schadevergoeding worden ingediend.

Antwoord:

Het overgangsrecht van art. 2.34 van de Invoeringswet Waterwet kan inderdaad lang doorwerken. Er is wel een beperking ten opzichte van de in de vraagstelling aangehaalde termijn van twintig jaar: schade moet volgens [artikel 3:310 van het Burgerlijk Wetboek](#) worden geclaimd binnen vijf jaar nadat de benadeelde bekend is geworden met zowel de schade als de oorzaak daarvan.

Rechtsbescherming

6

schade,
projectplan,
procedures,
rechtsbescherming

Vraag:

Hoe is de rechtsbescherming geregeld bij een projectplan?

Antwoord:

Indien de projectprocedure van toepassing is (zie [artikel 5.5](#) van de Waterwet) heeft het projectplan goedkeuring van Gedeputeerde Staten ([artikel 5.7](#) van de Waterwet). Tegen dit goedkeuringsbesluit staat rechtstreeks beroep open bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State ([artikel 5.13](#) van de Waterwet). Tegen het besluit kan echter geen beroep worden ingesteld door een belanghebbende die redelijkerwijs eerst zienswijzen had kunnen inbrengen tegen het ontwerp van het projectplan (van het waterschap). Dit is geregeld in [artikel 5.13](#), eerste lid van de Waterwet.

Voor gevallen waarbij de projectprocedure niet van toepassing is, geeft de Waterwet geen procedurele bepalingen. Voor de grote projecten ligt het in de rede de openbare voorbereidingsprocedure van [afdeling 3.4](#) van de Algemene wet bestuursrecht toe te passen, omdat in die gevallen mogelijk onbekende belanghebbenden van het besluit op de hoogte moeten worden gesteld. Voor de kleinere projectplannen, waarbij alle mogelijk belanghebbenden bekend zijn en persoonlijk op de hoogte worden gesteld, kan volstaan worden met de kortere procedure in [Titel 4:1](#) van de Algemene wet bestuursrecht.

De bepalingen in [hoofdstuk 1](#), afdeling 2 van de Crisis- en Herstelwet zijn van toepassing op alle projectplannen.

7

rechtsbescher-
ming,
peilbesluit,
procedures

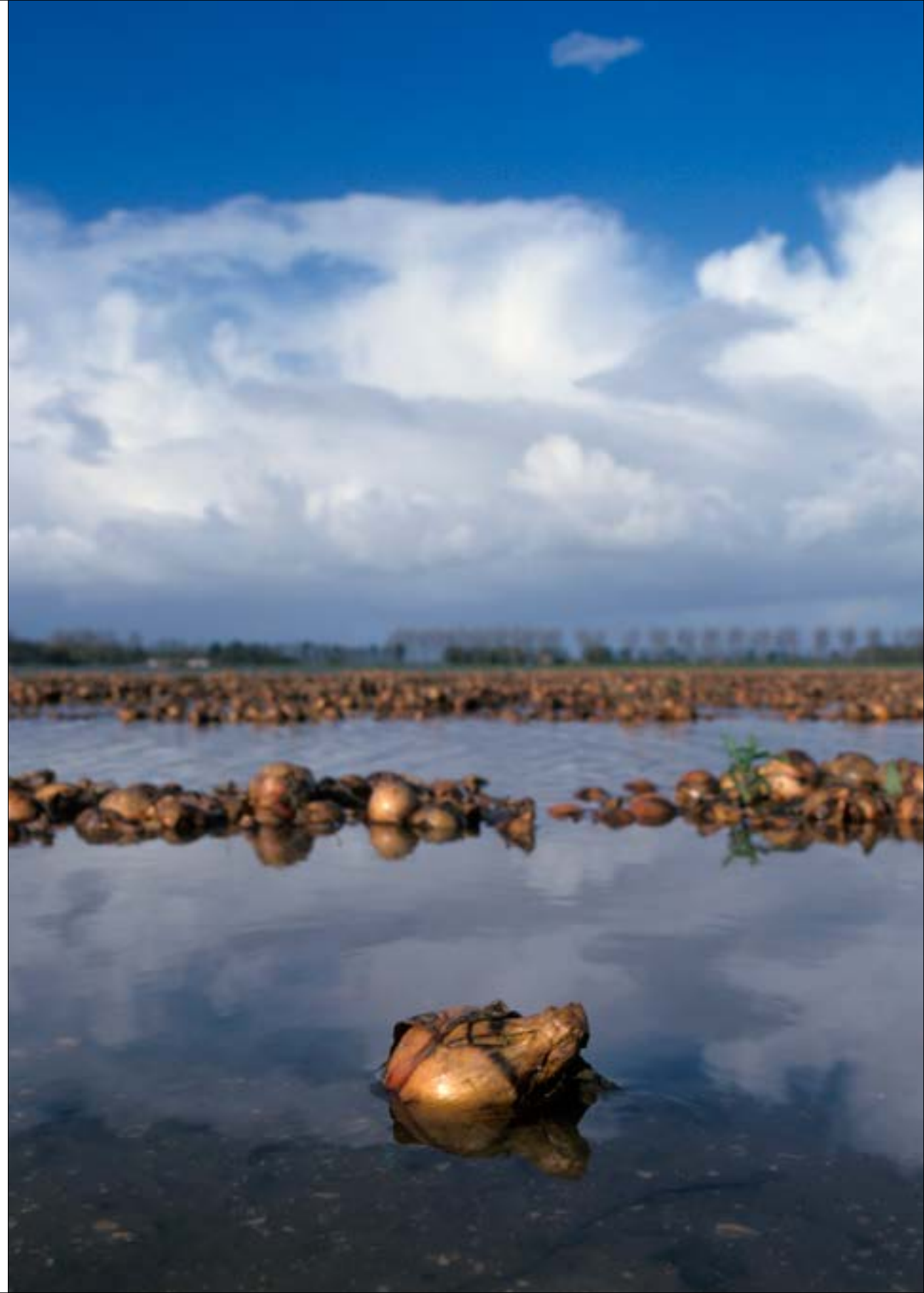
Vraag:

Hoe is de rechtsbescherming geregeld bij een peilbesluit?

Antwoord:

Met de inwerkingtreding van de Waterwet kan, conform de hoofdregel van de Algemene wet bestuursrecht, tegen de vaststelling van een verplicht peilbesluit, dat tot stand komt met toepassing van afdeling 3.4 van de Awb, beroep worden ingesteld bij de rechtbank. Voorwaarde is dat degene die beroep wil instellen eerst een zienswijze heeft ingediend tegen het ontwerpbesluit. Na het beroep kan eventueel hoger beroep bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State worden ingesteld.

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft in een uitspraak van 2 april 2014 (201304187/1/A4) overwogen dat tegen onverplichte besluiten tot vaststelling van een louter indicatief streefpeil geen beroep openstaat omdat dit soort beslissingen geen rechtsgevolgen hebben. De vaststelling van de streefpeilen is volgens de Afdeling niet gericht op enig rechtsgevolg, nu er geen recht, plicht, bevoegdheid of juridische status door wordt gecreëerd of tenietgedaan. Het zijn daarom geen peilbesluiten in de zin van artikel 5.2 van de Waterwet en ook anderszins geen besluiten in de zin van de Awb.

10. Plannen, adviesrecht, GRP en afnameverplichting

Afnameverplichting

1
zorgplicht,
watervergunning

Vraag:

Heeft het waterschap onder de Waterwet een afnameverplichting voor afvalwater van bedrijven?

Antwoord:

Het waterschap heeft een afnameverplichting voor stedelijk afvalwater. Dat is huishoudelijk afvalwater eventueel vermengd met ander afvalwater zoals bedrijfsafvalwater. De gemeente heeft echter geen afnameverplichting voor het bedrijfsafvalwater, want dat is geen onderdeel van de gemeentelijke zorgplicht voor stedelijk afvalwater. Uitgangspunt van de afvalwaterwetgeving is dat bedrijven in eerste instantie zelf verantwoordelijk zijn voor hun afvalwater.

Plannen

2
waterplannen,
procedures

Vraag:

Waarom moet een waterbeheerplan van een waterschap worden goedgekeurd door Gedeputeerde Staten?

Antwoord:

De bepaling over het goedkeuringsrecht van de provincie (artikel 4.7, eerste lid, c van de Waterwet) is vervallen per 1 juli 2014 (Wet van 18 december 2013 tot wijziging van de Waterwet en enkele andere wetten, Stb. 2014, nr. 21). Zie over de achtergronden van deze keuze de Memorie van Toelichting bij de wet.

3

waterplannen,
procedures

Vraag:

Is er beroep mogelijk tegen het besluit van Gedeputeerde Staten tot goedkeuring van het waterbeheerplan?

Antwoord:

Vanwege artikel 1.8 van de Invoeringswet Waterwet (Kamerstukken II, 2008 2009, 31 858, nr. 2) is hoofdstuk XIX van de Waterschapswet komen te vervallen. Door het vervallen van artikel 151 Waterschapswet en gelet op artikel 8.2 onder c van de Algemene wet bestuursrecht is beroep tegen het goedkeuringsbesluit van Gedeputeerde Staten niet meer mogelijk.

4

calamiteit,
waterplannen,
procedures

Vraag:

Op grond van welke wetgeving moeten calamiteitenplannen voor overstromingen worden opgesteld?

Antwoord:

De verplichting om calamiteitenplannen op te stellen staat in [artikel 5.29](#) van de Waterwet. Dit zijn algemene calamiteitenplannen; ze hebben betrekking op overstromingen en bijvoorbeeld ook op rampen bij bedrijven waardoor verontreiniging van het oppervlaktewater kan ontstaan.

Op grond van de artikelen 4.6, 4.11 en 4.16 van het Waterbesluit dienen de waterplannen en beheerplannen meer specifieke doelstellingen en maatregelen als bedoeld in artikel 7 van de (Europese) [Richtlijn overstromingsrisico's](#) te bevatten. Het nationale waterplan dient daarnaast de overstromingsrisicobeheerplannen te omvatten voor de vier stroomgebieden op het Nederlandse grondgebied (artikel 4.5 van het Waterbesluit).

5

waterplannen

Vraag:

Kent de Waterwet een digitaliseringsplicht voor plannen?

Antwoord:

De Waterwet kent geen digitaliseringsplicht voor de wettelijk voorgeschreven plannen (nationaal waterplan, regionale waterplannen en beheerplannen van waterschappen en Rijkswaterstaat). De plicht om bepaalde plannen digitaal beschikbaar te stellen staat in de Wet ruimtelijke ordening, niet in de Waterwet. Gemeenten zijn sinds 1 januari 2010 verplicht om nieuwe bestemmingsplannen digitaal beschikbaar te stellen. Toch is het

overgrote deel van de plannen wel digitaal beschikbaar via de websites van de waterbeheerders en de provincies. Waar het de kaarten betreft die horen bij de Waterregeling, zijn deze via de website van de Helpdesk Water te raadplegen en te downloaden.

Adviesrecht

6

adviesrecht,
rioolzuiverings-
installatie,
(grond)
waterkwaliteit,
procedures

Vraag:

Hoe worden de waterschappen bij de vergunningverlening voor indirecte lozingen betrokken? Wat is hierbij de status van advies dat het waterschap uitbrengt?

Antwoord:

De waterschappen hebben in het kader van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) de bevoegdheid om te adviseren over besluiten van het Wabo-bevoegde gezag ten aanzien van indirecte lozingen. Indien door de indirecte lozing de doelmatige werking van het oppervlaktewater zouden worden overschreden, is het advies bindend. Opgemerkt wordt dat het hier een adviesrecht en niet een adviesplicht betreft. Met andere woorden: als een waterschap niet of veel te laat adviseert, kan de gemeente haar besluit ook nemen zonder het advies van het waterschap.

Gemeentelijk rioleringsplan GRP

7

GRP, handhaving,
watervergunning,
samenwerking
overheden

Vraag:

Welke middelen en instrumenten heeft een waterschap tot haar beschikking wanneer een gemeente zich niet aan haar Gemeentelijk rioleringsplan (GRP) houdt?

Antwoord:

Op grond van het Besluit lozen buiten inrichtingen (Blbi) is het lozen vanuit gemeentelijke rioolstelsels toegestaan, voor zover het stelsel in het Gemeentelijk rioleringsplan is opgenomen en overeenkomstig het Gemeentelijk rioleringsplan is uitgevoerd en wordt beheerd. In principe mag de gemeente dus niet lozen vanuit een rioolstelsel als zij zich niet aan het Gemeentelijk rioleringsplan houdt.

Gelet op artikel 1.3 in samenhang met artikel 3.14-3.16 van het Besluit lozen buiten inrichtingen, zou er dan geen vrijstelling gelden van de vergunningplichtig van artikel 6.2 van de Waterwet en zou de gemeente dus een watervergunning moeten aanvragen voor het lozen in afwijking van het Gemeentelijk rioleringsplan. Strikt juridisch gezien kan het waterschap handhavend optreden tegen de gemeente als er (zonder vergunning) geloosd wordt in afwijking van het Gemeentelijk rioleringsplan. De strekking van de Waterwet is echter dat gemeenten en waterschappen moeten samenwerken in het waterbeheer en de afvalwaterketen moeten beheren als ware het één systeem (vergelijk bijvoorbeeld ook artikel 3.8 van de Waterwet).

Eenzijdig handhavend optreden staat erg ver af van die gewenste samenwerking. Het is daarom aan te raden dergelijke situaties niet juridisch te benaderen, maar ambtelijk of bestuurlijk: in overleg gaan, eventueel ondersteund met een afspraak tussen een waterschapsbestuurder en de verantwoordelijke wethouder. Verwezen kan worden naar de Handreiking Samenwerken op basis van afspraken van de Unie van Waterschappen (UvW) en de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG), te vinden op de website van zowel de UvW als de VNG.

8

adviesrecht, GRP,
handhaving

Vraag:

Over welke middelen en instrumenten beschikt een waterschap wanneer de gemeente het waterschap niet of onvoldoende betreft bij het op- en vaststellen van een Gemeentelijk rioleringsplan, of wanneer er iets in het Gemeentelijk rioleringsplan staat of ontbreekt dat het waterschap belangrijk vindt?

Welke middelen en instrumenten heeft een waterschap wanneer een eventueel advies niet wordt overgenomen?

Antwoord:

Volgens het Besluit lozen buiten inrichtingen is het lozen toegestaan als het stelsel in het Gemeentelijk rioleringsplan is opgenomen en volgens het Gemeentelijk rioleringsplan is aangelegd en wordt beheerd. Dat geldt ook als het waterschap niet of onvoldoende betrokken is geweest bij het Gemeentelijk rioleringsplan, of als het Gemeentelijk rioleringsplan niet precies luidt zoals het waterschap zou willen. De gemeente is niet verplicht om adviezen van het waterschap over het Gemeentelijk rioleringsplan op te volgen.

Het waterschap kan dus niet handhavend optreden. Eventueel zou het waterschap een maatwerkvoorschrift kunnen stellen op grond van de zorgplicht (artikel 2.1 lid 4 van het Blbi), maar dan moet het waterschap wel aantonen dat de gemeente nadelige gevolgen voor de waterkwaliteit veroorzaakt die niet voldoende worden tegengegaan door het lozen conform het Gemeentelijk rioleringsplan. Het eenzijdig stellen van een maatwerkvoorschrift staat echter op gespannen voet staat met de gewenste samenwerking tussen gemeenten en waterschappen.

Bijlagen

- Handige websites en literatuur
- Afkortingen
- Trefwoordenregister
- Colofon

Handige websites en literatuur

Handige websites

www.helpdeskwater.nl
www.handboekwater.nl
www.waterwet.nl
www.omgevingsloket.nl

Literatuur (vanaf 2008)

- Rijkswaterstaat, 'Werken met de Waterwet, Juridische Leidraad voor Rijkswaterstaat', Herziene druk, Utrecht 2014.
- H. Havekes en P. de Putter (red.)(2013), 'Wegwijzer Waterwet 2014'. Een praktische handleiding', Kluwer, Alphen aan den Rijn, derde herziene druk.
- Factsheet Waterwet Projectplan of watervergunning, Ministerie van I en M, 2012.
- M. Aerts en P. de Putter, 'Zijn de nieuwe generatie waterplannen in een goede toestand?', MenR, 2009, nr. 9, p. 560-567.
- G.M. van den Broek en F.A.G. Groothuijse, 'De schadevergoedingsregeling in de Waterwet', in: Overheid en Aansprakelijkheid, 2008/3, p. 146-158.
- J.H.G. van den Broek en M.J. Dresden, 'Wabo in de Praktijk', Den Haag: ministerie van VROM, 2009 en Alphen aan den Rijn: Kluwer, 2010.
- F. van Gogh en S. Handgraaf, 'Waterwet, Lexplicatie', Kluwer BV, Deventer 2010,
- F.A.G. Groothuijse, 'Water weren. Het publiekrechtelijke instrumentarium voor de aanpassing en bescherming van watersystemen ter voorkoming en beperking van wateroverlast en overstromingen', dissertatie, Universiteit Utrecht, 2009.
- F.A.G. Groothuijse, 'Bergingsgebieden uniform geregeld in de Waterwet. De aanwijzing, aanleg, regulering en ingebruikname van bergingsgebieden onder de Waterwet', Tijdschrift voor Bouwrecht, 2010/9, p. 852-864.
- S. Handgraaf, 'De Waterwet', in: Milieu & Recht, 2009/8, p. 489-496.
- S. Handgraaf en S. Strolenberg, 'Nieuwe regels voor waterbodems: een vertroebeld beeld?', MenR, 2010/6, p. 352-359.
- H.J.M. Havekes, 'Functioneel decentraal waterbestuur. Borging, bescherming en beweging. De institutionele omwenteling van het waterschap in de afgelopen vijftig jaar', proefschrift, Universiteit Utrecht, 2009.
- H.J.M. Havekes en H.F.M.W. van Rijswick, 'Waterrecht in Nederland', Kluwer Deventer, 2010.
- H.J.M. Havekes, 'De Waterwet: innovatie van het waterrecht', TO, 2009, nr. 4, p. 158.
- P. Jong, 'Wateroverlast op straat door hevige regenval. Enkele voorbeelden uit de jurisprudentie', Jurisprudentie Milieurecht, september 2009, afl. 8, p. 669-675.
- Nationaal wateroverleg (NWO), 'Handreiking Samenloop bevoegdheden watervergunning', 2009 (te downloaden via www.waterwet.nl).
- De Waterwet: van vraag tot antwoord | 97
- P. de Putter, 'Eindelijk meer duidelijkheid in het stedelijke grondwaterbeheer', in: Overheid en Aansprakelijkheid, 2008/3, p. 159-168.
- P. de Putter, 'De Waterwet: meer dan zomaar een nieuwe wet!', Tijdschrift voor Bouwrecht, 2010/3, p. 196-208.
- H.F.M.W. van Rijswick, 'De betekenis en vormgeving van waterkwaliteitseisen', Milieu & Recht, 2007/7, p. 395-407.
- H.F.M.W. van Rijswick, 'Bewegend water. Over de verdeling van waterrechten en waterplichten binnen stroomgebieden in het Europese en Nederlandse recht', Groningen: Europa Law Publishing, 2008.
- H.F.M.W. van Rijswick, 'Wie is de waterbeheerder en wat moet hij doen? Taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de waterbeheerder in de Waterwet', TO, 2009, nr. 4, p. 164-177.
- E.C.M. Schippers & J.H. Geerdink, 'Alles over water in een notendop (II)', De Gemeentestem 2008/7297, p. 289-302.
- M. Thijssen en H.E. Woldendorp, 'Waterkwaliteitseisen: waterdicht geregeld?', MenR 2009, nr. 9, p. 568-578.
- VNG, Ledenbrief Waterwet, 9 december 2009, te downloaden via www.vng.nl (onder brieven).

Afkortingen

AMvB	algemene maatregel van bestuur
Awb	Algemene wet bestuursrecht
awzi	afvalwaterzuiveringsinstallatie
Bbk	Besluit bodemkwaliteit
BBT	Beste beschikbare technieken
Bkmw	2009 Besluit kwaliteitseisen en monitoring water 2009
Blbi	Besluit lozen buiten inrichtingen
B&W	burgemeester en wethouders
GRP	gemeentelijk rioleringsplan
GS	gedeputeerde staten
IPO	Interprovinciaal Overleg
IPPC-richtlijn	Richtlijn 2008/1/EG
KRW	Kaderrichtlijn Water
RWS	Rijkswaterstaat
rwzi	rioolwaterzuiveringsinstallatie
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
Wbb	Wet bodembescherming
Wbr	Wet beheer rijkswaterstaatswerken
wko	warmte- en koude opslag
Wm	Wet milieubeheer
Wro	Wet ruimtelijke ordening
Wvo	Wet verontreiniging oppervlaktewateren
Wwh	Wet op de waterhuishouding

Trefwoordenregister

De nummers achter de trefwoorden verwijzen naar de pagina's in dit boekje.

aanleg/gebruik/wijzigen waterstaatswerk
12, 14, 21-22, 38, 40, 41, 56
afvalstoffen 15, 16, 93-95
afvalwaterzuivering (awzi) 16
beheer en onderhoud 21, 29, 38, 42,
bevoegd gezag 17, 25, 27, 29, 51-52, 55-56,
58-62, 66-68, 77-80, 82
bodemenergie 62
(water)bodemkwaliteit 51-52
calamiteit 23, 98, 108
coördinatie 24-25, 58-59
definitie/begrippen 11-18
directe lozing 24, 58
droge oevergebied 51-52
gedoogplicht 39-42
grondwater 12-13, 23, 25-28, 66-67, 74, 77-79,
81-83, 97
GRP 17, 23, 109-110
handhaving 38, 67, 83, 93-95, 109-110
heffing 95-98
huishoudelijk afvalwater 95, 107
IPPC inrichting 24-25, 58-59, 79
keur 14, 17-18, 22, 24, 39-40, 58, 62, 67-68, 77,
79-80, 82-84, 93
legger 23, 29, 37-38
lozen per as 81
maatwerkvoorschrift 58-59, 78, 81, 110
melding 21, 61, 78-79, 81-82
normen 64
oppervlaktewaterlichaam 11-12, 15, 51-52,
81, 94-95
peilbesluit 104
procedures 24, 37, 39, 56, 61-63, 103
projectplannen 38-39, 41, 103
rioolzuiveringsinstallatie (rwzi) 16, 109
ruimtelijke ordening 26, 108
samenloop 61
samenwerking overheden 24-29, 55-56, 58,
67, 109-110
schade 23, 40, 63-65, 101-103
waterakkoord 27-28, 55
waterbodem 21, 26-29, 51-52, 83, 102
waterkwaliteit 15, 51, 78, 81-82, 94, 109-110
watervergunning 13, 15, 17, 24, 38, 55-67,
77-84, 107, 109
zorgplicht 23, 65-66, 107-110

Colofon

Uitgave

Oktober 2014

Watermanagementcentrum Nederland

Helpdesk Water

Postbus 17

8200 AA Lelystad

Helpdesk Water

helpdeskwater@rws.nl

0800-NLWATER (0800 - 65 92 837)

Auteurs

Sterk Consulting, in opdracht van directoraat-generaal Water

Peter de Putter en Miriam Aerts

Colibri advies, in opdracht van directoraat-generaal Water

Simon Handgraaf

Rijkswaterstaat Water, Verkeer en Leefomgeving

Helpdesk Water, in samenwerking met juristen

van Rijkswaterstaat Corporate Dienst

Vormgeving en interviews

LaVerbe, Nijmegen

Fotografie interviews

William Moore, Nijmegen

Drukwerk

Drukkerij Efficiënt Nijmegen

Dit is een uitgave van

Rijkswaterstaat

www.rijkswaterstaat.nl

0800 - 8002

(gratis, dagelijks 06.00 - 22.30 uur)

oktober 2014 | WD1014LV044